



Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 31ης Ιανουαρίου 2023*

«Αίτηση αναιρέσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Άρθρα 107 και 108 ΣΛΕΕ –
Ενίσχυση αναδιάρθρωσης – Τραπεζικός τομέας – Προκαταρκτικό στάδιο εξέτασης –
Απόφαση με την οποία η ενίσχυση κηρύσσεται συμβατή με την εσωτερική αγορά –
Σχέδιο αναδιάρθρωσης – Δεσμεύσεις εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους –
Μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων – Μετατροπή τίτλων μειωμένης εξασφάλισης σε ίδια
κεφάλαια – Κάτοχοι ομολόγων – Προσφυγή ακυρώσεως – Παραδεκτό – Άρθρο 263, τέταρτο
εδάφιο, ΣΛΕΕ – Ενεργητική νομιμοποίηση – Φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο η πράξη
αφορά άμεσα και ατομικά – Προσβολή των διαδικαστικών δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων
μερών – Παράλειψη κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας – Άρθρο 108,
παράγραφος 2, ΣΛΕΕ – Έννοια των “ενδιαφερομένων” – Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589 –
Άρθρο 1, στοιχείο η’ – Έννοια του “ενδιαφερόμενου μέρους” – Εθνικά μέτρα που λαμβάνονται
υπόψη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Απαράδεκτο της προσφυγής»

Στην υπόθεση C-284/21 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της
Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 3 Μαΐου 2021,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Blanck και τον A. Μπουχάγιαρ,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

Anthony Braesch, κάτοικος Λουξεμβούργου (Λουξεμβούργο),

Trinity Investments DAC, με έδρα το Δουβλίνο (Ιρλανδία),

Bybrook Capital Master Fund LP, με έδρα το Grand Cayman (Νήσοι Κάιμαν),

Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP, με έδρα το Grand Cayman,

Bybrook Capital Badminton Fund LP, με έδρα το Grand Cayman,

εκπροσωπούμενοι από την A. Champsaur, avocate, και από τους G. Faella, L. Prosperetti και
M. Siragusa, avvocati,

προσφεύγοντες πρωτοδίκως,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, E. Regan (εισηγητή), M. Safjan, P. G. Xuereb, Δ. Γρατσία και M. L. Arastey Sahún, προέδρους τμήματος, F. Biltgen, I. Jarukaitis, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele, J. Passer και M. Gavalec, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: M. Longar, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 4ης Απριλίου 2022,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Ιουνίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτησή της αναιρέσεως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 24ης Φεβρουαρίου 2021, Braesch κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-161/18, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2021:102), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ένσταση απαραδέκτου που είχε προβληθεί στο πλαίσιο προσφυγής ασκηθείσας δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ από τους Anthony Braesch, Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP και Bybrook Capital Badminton Fund LP (στο εξής: Braesch κ.λπ.), με αίτημα την ακύρωση της απόφασης C(2017) 4690 final της Επιτροπής, της 4ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.47677 (2017/N) – Ιταλία, νέα ενίσχυση και τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Banca Monte dei Paschi di Siena (στο εξής: επίδικη απόφαση).

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2015/1589

- 2 Υπό τον τίτλο «Ορισμοί», το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 [ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2015, L 248, σ. 9), έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

[...]

β) “υφιστάμενη ενίσχυση”:

[...]

- ii) κάθε εγκεκριμένη ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι μεμονωμένες ενισχύσεις που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή ή από το Συμβούλιο [της Ευρωπαϊκής Ένωσης].

[...]

- γ) “νέα ενίσχυση”: κάθε ενίσχυση, δηλαδή τα καθεστώτα ενισχύσεων και οι μεμονωμένες ενισχύσεις, οι οποίες δεν αποτελούν υφιστάμενη ενίσχυση, καθώς και οι μεταβολές υφιστάμενων ενισχύσεων.

[...]

- στ) “παράνομη ενίσχυση”: νέα ενίσχυση η οποία εφαρμόζεται κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 [ΣΛΕΕ].

- ζ) “κατάχρηση ενίσχυσης”: ενίσχυση η οποία χρησιμοποιείται από τον δικαιούχο κατά παράβαση απόφασης που έχει ληφθεί σύμφωνα με [...] το άρθρο 4 παράγραφος 3 [...] του παρόντος κανονισμού.

- η) “ενδιαφερόμενο μέρος”: κάθε κράτος μέλος και κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις.»

- 3 Το άρθρο 4 του κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προκαταρκτική εξέταση της κοινοποίησης και αποφάσεις της Επιτροπής», προβλέπει στις παραγράφους 3 και 4 τα εξής:

«3. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει, μετά από προκαταρκτική εξέταση, ότι το κοινοποιηθέν μέτρο, ενώ εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 [...] ΣΛΕΕ, δεν δημιουργεί αμφιβολίες κατά πόσον συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά, το κηρύσσει συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά (“απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων”). Στην απόφαση αυτή, αναφέρεται η συγκεκριμένη εξαίρεση της [Συνθήκης] ΛΕΕ που εφαρμόστηκε.

4. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει, μετά από προκαταρκτική εξέταση, ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δημιουργεί αμφιβολίες κατά πόσον συμβιβάζεται με την εσωτερική αγορά, αποφασίζει να κινήσει τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 2 [...] ΣΛΕΕ (“απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας”).»

- 4 Υπό τον τίτλο «Επίσημη διαδικασία έρευνας», το άρθρο 6 του εν λόγω κανονισμού ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Στην απόφαση για κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, η Επιτροπή αναφέρει συνοπτικά τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με τον χαρακτήρα του σχεδιαζόμενου μέτρου ως ενίσχυσης και εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την εσωτερική αγορά. Η απόφαση καλεί το οικείο κράτος μέλος και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις εντός ορισμένης προθεσμίας, η οποία συνήθως δεν υπερβαίνει τον ένα μήνα. Σε δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να παρατείνει την ταχθείσα προθεσμία.»

- 5 Το άρθρο 9 του κανονισμού 2015/1589, το οποίο επιγράφεται «Αποφάσεις της Επιτροπής να περατώσει την επίσημη διαδικασία έρευνας», ορίζει στην παράγραφο 4 τα εξής:
- «Η Επιτροπή μπορεί να συνοδεύει τη θετική απόφασή της με όρους υπό τους οποίους μπορεί να θεωρηθεί μια ενίσχυση συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, και μπορεί να θεσπίσει υποχρεώσεις που της επιτρέπουν να ελέγχει την τήρηση της εν λόγω απόφασης (“υπό όρους απόφαση”).»
- 6 Το άρθρο 16 του κανονισμού, το οποίο τιτλοφορείται «Ανάκτηση της ενίσχυσης», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο [...]. Η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης.»
- 7 Το άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καταχρηστική εφαρμογή ενίσχυσης», ορίζει τα εξής:
- «Με την επιφύλαξη του άρθρου 28, η Επιτροπή μπορεί, σε περιπτώσεις καταχρηστικής εφαρμογής ενισχύσεων, να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 4. Τα άρθρα 6 έως 9, 11, 12, το άρθρο 13 παράγραφος 1 και τα άρθρα 14 έως 17 εφαρμόζονται κατ’ αναλογία.»

Η οδηγία 2014/59/ΕΕ

- 8 Υπό τον τίτλο «Προϋποθέσεις για την εξυγίανση», το άρθρο 32 της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τη θέσπιση πλαισίου για την ανάκαμψη και την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων και για την τροποποίηση της οδηγίας 82/891/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών 2001/24/ΕΚ, 2002/47/ΕΚ, 2004/25/ΕΚ, 2005/56/ΕΚ, 2007/36/ΕΚ, 2011/35/ΕΕ, 2012/30/ΕΕ και 2013/36/ΕΕ, καθώς και των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και (ΕΕ) αριθ. 648/2012 (ΕΕ 2014, L 173, σ. 190), προβλέπει στην παράγραφο 4 τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο α), ένα ίδρυμα θεωρείται ότι τελεί υπό πτώχευση ή ενδέχεται να πτωχεύσει σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

- δ) απαιτείται έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη εκτός εάν, προκειμένου να αποτραπεί ή να αντιμετωπιστεί σοβαρή διαταραχή στην οικονομία ενός κράτους μέλους και να διατηρηθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, η έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη λάβει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μορφές:

[...]

- iii) εισφορά ιδίων κεφαλαίων ή αγορά κεφαλαιακών μέσων σε τιμές και με όρους που δεν παρέχουν πλεονέκτημα υπέρ του ιδρύματος, εφόσον δεν υφίστανται ούτε οι περιστάσεις που εκτίθενται στην παρούσα παράγραφο στοιχεία α), β) ή γ) ούτε οι περιστάσεις που εκτίθενται στο άρθρο 59 παράγραφος 3 κατά τη στιγμή της χορήγησης της κρατικής στήριξης.

Σε καθεμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στα σημεία i), ii) και iii) του στοιχείου δ) του πρώτου εδαφίου, τα αναφερόμενα εγγυοδοτικά ή ισοδύναμα μέτρα περιορίζονται σε φερέγγυα ιδρύματα και υπόκεινται σε έγκριση δυνάμει του πλαισίου περί κρατικών ενισχύσεων στην [Ευρωπαϊκή] Ένωση. Τα μέτρα αυτά έχουν προληπτικό και προσωρινό χαρακτήρα, είναι αναλογικά ως προς την αντιμετώπιση των συνεπειών της σοβαρής διαταραχής και δεν χρησιμοποιούνται για να καλυφθούν ζημιές που ήδη έχει υποστεί το ίδρυμα ή είναι πιθανό να υποστεί στο εγγύς μέλλον.

Τα μέτρα στήριξης του πρώτου εδαφίου στοιχείο δ) σημείο iii) περιορίζονται στις εισφορές τις αναγκαίες για να αντιμετωπιστεί η έλλειψη κεφαλαίων που έχει διαπιστωθεί στο πλαίσιο προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο εθνικό, ενωσιακό ή ενιαίου μηχανισμού εποπτείας (SSM), ελέγχου της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού ή ισοδύναμου ελέγχου εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας [ΕΚΤ], της [Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (ΕΑΤ)] ή των εθνικών αρχών, κατά περίπτωση, με επιβεβαίωση από την αρμόδια αρχή.

[...]»

Ο κανονισμός (ΕΕ) 806/2014

- 9 Υπό τον τίτλο «Διαδικασία εξυγίανσης», το άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 806/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 2014, περί θεσπίσεως ενιαίων κανόνων και διαδικασίας για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων και ορισμένων επιχειρήσεων επενδύσεων στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης και ενός Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης και τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (ΕΕ 2014, L 225, σ. 1), ορίζει στην παράγραφο 4 τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 στοιχείο α), η οντότητα θεωρείται ότι τελεί υπό πτώχευση ή ενδέχεται να πτωχεύσει σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

- δ) απαιτείται έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη εκτός εάν, προκειμένου να αντιμετωπιστεί σοβαρή διαταραχή στην οικονομία ενός κράτους μέλους και να διατηρηθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, η εν λόγω έκτακτη δημόσια χρηματοπιστωτική στήριξη λαμβάνει μία από τις ακόλουθες μορφές:

[...]

- iii) εισφοράς ιδίων κεφαλαίων ή αγοράς κεφαλαιακών μέσων σε τιμές και όρους που δεν αποφέρουν πλεονέκτημα στην οντότητα, όταν κατά τον χρόνο που παρέχεται η δημόσια στήριξη δεν συντρέχουν ούτε οι περιστάσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α), β) και γ) ούτε οι περιστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 21 παράγραφος 1.

Σε καθεμία από τις περιπτώσεις του πρώτου εδαφίου στοιχείο δ) σημεία i), ii) και iii), η εγγύηση ή ισοδύναμα μέτρα που αναφέρονται σχετικά περιορίζονται σε φερέγγυες οντότητες και υπόκεινται σε τελική έγκριση δυνάμει του πλαισίου της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Τα μέτρα αυτά είναι προληπτικού και προσωρινού χαρακτήρα και αναλογικά με σκοπό τη διόρθωση των επιπτώσεων της σοβαρής διαταραχής και δεν χρησιμοποιούνται για την αντιστάθμιση ζημιών τις οποίες έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί η οντότητα στο εγγύς μέλλον.

Τα μέτρα στήριξης του πρώτου εδαφίου στοιχείο δ) σημείο iii) περιορίζονται στις εισφορές τις αναγκαίες για να αντιμετωπιστεί η έλλειψη κεφαλαίων που έχει διαπιστωθεί στο πλαίσιο προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο εθνικό, ενωσιακό ή ενιαίου μηχανισμού εποπτείας

(SSM), ελέγχου της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού ή ισοδύναμης έρευνας εκ μέρους της ΕΚΤ, της ΕΑΤ ή των εθνικών αρχών, κατά περίπτωση, με επιβεβαίωση από την αρμόδια αρχή.

[...]»

Η τραπεζική ανακοίνωση

- 10 Η παράγραφος 15 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή, μετά την 1η Αυγούστου 2013, των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα μέτρα στήριξης των τραπεζών στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης («Τραπεζική ανακοίνωση») (ΕΕ 2013, C 216, σ. 1, στο εξής: τραπεζική ανακοίνωση) έχει ως εξής:

«Στις ανακοινώσεις σχετικά με την κρίση καθίσταται σαφές ότι, ακόμη και μεσοσύνης της κρίσης, εξακολουθούν να ισχύουν οι γενικές αρχές ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων. Ειδικότερα, προκειμένου να περιοριστούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μεταξύ τραπεζών και μεταξύ κρατών μελών στην ενιαία αγορά και για να αντιμετωπιστεί ο ηθικός κίνδυνος, η ενίσχυση θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο απαραίτητο και σε κατάλληλη ίδια εισφορά στα έξοδα αναδιάρθρωσης από τον δικαιούχο της ενίσχυσης. Η τράπεζα και οι κάτοχοι του κεφαλαίου της θα πρέπει να συμβάλλουν όσο το δυνατό περισσότερο στην αναδιάρθρωση με δικούς τους πόρους. Η κρατική στήριξη πρέπει να χορηγείται υπό όρους που συνεπάγονται κατάλληλο καταμερισμό των επιβαρύνσεων από όσους έχουν επενδύσει στην τράπεζα.»

- 11 Το τμήμα 3 της τραπεζικής ανακοίνωσης αφορά τα μέτρα ανακεφαλαιοποίησης και απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων. Ο τίτλος 3.1.2 της ανακοίνωσης, ο οποίος επιγράφεται «Καταμερισμός των επιβαρύνσεων μεταξύ μετόχων και πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης», περιλαμβάνει τις παραγράφους 40 έως 46, οι οποίες έχουν ως εξής:

«40. Η κρατική στήριξη ενέχει το ενδεχόμενο ηθικού κινδύνου και μπορεί να υπονομεύσει την πειθαρχία της αγοράς. Για να περιορισθεί ο ηθικός κίνδυνος, η ενίσχυση θα πρέπει να χορηγείται υπό όρους που εξασφαλίζουν τον κατάλληλο καταμερισμό των επιβαρύνσεων από τους υφιστάμενους επενδυτές.

41. Ο κατάλληλος καταμερισμός των επιβαρύνσεων συνεπάγεται κατά κανόνα, μετά την απορρόφηση των ζημιών κατά πρώτο λόγο από ίδια κεφάλαια, εισφορές από τους κατόχους υβριδικού κεφαλαίου και τους κατόχους οφειλών μειωμένης εξασφάλισης. Οι κάτοχοι υβριδικού κεφαλαίου και οφειλών μειωμένης εξασφάλισης πρέπει να συμβάλλουν στον μέγιστο δυνατό βαθμό στη μείωση του κεφαλαιακού ελλείμματος. Οι εισφορές αυτές μπορούν να λάβουν τη μορφή είτε μετατροπής σε κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 [...] είτε μείωσης της αξίας του κεφαλαίου των μέσων. Εν πάση περιπτώσει, οι ταμειακές εκροές από τον δικαιούχο προς τους κατόχους των τίτλων αυτών πρέπει να αποτρέπονται στον βαθμό που επιτρέπεται από νομική άποψη.

42. Η Επιτροπή δεν θα απαιτεί την καταβολή εισφοράς από τους κατόχους χρεωστικών τίτλων αυξημένης εξασφάλισης (ιδίως από κατόχους ασφαλισμένων καταθέσεων, ανασφάλιστων καταθέσεων, ομολόγων και κάθε άλλου χρεωστικού τίτλου αυξημένης εξασφάλισης) ως υποχρεωτικό στοιχείο του καταμερισμού των επιβαρύνσεων βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις είτε με μετατροπή σε κεφάλαιο, είτε με μείωση της αξίας των μέσων.

43. Όταν ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της τράπεζας που διαπίστωσε κεφαλαιακό έλλειμμα παραμένει πάνω από το θεσπισμένο ελάχιστο ποσοστό στην [Ένωση], η τράπεζα θα πρέπει κανονικά να είναι σε θέση να αποκαταστήσει η ίδια την κεφαλαιακή της θέση, ιδίως μέσω μέτρων άντλησης κεφαλαίου όπως αναφέρεται στην παράγραφο 35. Εάν δεν υπάρχει καμία άλλη δυνατότητα, περιλαμβανομένης άλλης εποπτικής δράσης, π.χ. μέτρα έγκαιρης παρέμβασης ή άλλες διορθωτικές ενέργειες για την αντιμετώπιση του κεφαλαιακού ελλείμματος όπως επιβεβαιώθηκε από την αρμόδια αρχή εποπτείας ή εξυγίανσης, τότε το χρέος μειωμένης εξασφάλισης πρέπει να μετατρέπεται σε μετοχικό κεφάλαιο, κατά κανόνα προτού χορηγηθεί η κρατική ενίσχυση.
44. Σε περίπτωση που η τράπεζα δεν πληροί πλέον τις ελάχιστες κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, το χρέος μειωμένης εξασφάλισης πρέπει να μετατρέπεται ή να απομειώνεται, κατά κανόνα προτού χορηγηθεί η κρατική ενίσχυση. Δεν πρέπει να χορηγείται κρατική ενίσχυση προτού τα ίδια κεφάλαια, το υβριδικό κεφάλαιο και οι μετοχές μειωμένης εξασφάλισης διατεθούν στο σύνολό τους προς αντιστάθμιση τυχόν ζημιών.
45. Μπορεί να γίνει εξαίρεση στις απαιτήσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 43 και 44 εφόσον η εφαρμογή τέτοιων μέτρων θα έθετε σε κίνδυνο τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα ή θα είχε δυσανάλογα αποτελέσματα. Η εξαίρεση αυτή θα μπορούσε να ισχύει σε περιπτώσεις κατά τις οποίες το ύψος της ενίσχυσης που πρόκειται να χορηγηθεί είναι μικρό εν σχέσει προς τα σταθμισμένα ως προς τον κίνδυνο στοιχεία ενεργητικού της τράπεζας και το κεφαλαιακό έλλειμμα έχει μειωθεί σημαντικά, ιδίως μέσω μέτρων άντλησης κεφαλαίου όπως αυτά που αναφέρονται στην παράγραφο 35. Το πρόβλημα των δυσανάλογων αποτελεσμάτων ή του κινδύνου για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα θα μπορούσε επίσης να αντιμετωπισθεί με την επανεξέταση του χρονοδιαγράμματος θέσπισης των μέτρων κάλυψης του κεφαλαιακού ελλείμματος.
46. Στο πλαίσιο των παραγράφων 43 και 44, θα πρέπει να τηρείται η αρχή “κανένας πιστωτής να μην βρίσκεται σε χειρότερη θέση” [...]. Τοιουτοτρόπως, οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης δεν θα εισπράξουν λιγότερα από ό,τι θα άξιζαν τα μέσα τους εάν δεν είχε χορηγηθεί κρατική ενίσχυση.»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

- 12 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 14 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ως εξής:
- «1 Οι [...] Anthony Braesch, Trinity Investments [...], Bybrook Capital Master Fund [...], Bybrook Capital Hazelton Master Fund [...] και Bybrook Capital Badminton Fund [...] είναι, ο μὲν πρώτος, εκπρόσωπος κατόχων ομολόγων τα οποία αποκαλούνται “Floating Rate Equity-Linked Subordinated Hybrid-FRESH” 2008 (στο εξής: ομόλογα FRESH), οι δε λοιποί, κάτοχοι των ομολόγων αυτών.
- 2 Τον Απρίλιο του 2008 η Banca Monte dei Paschi di Siena (στο εξής: BMPS) προέβη σε αύξηση κεφαλαίου κατά 950 εκατομμύρια ευρώ με αποκλειστική κάλυψη από την J. P. Morgan Securities Ltd (στο εξής: JPM), η οποία ενεγράφη για μετοχές της BMPS, ήτοι τις “μετοχές FRESH”. Παράλληλα, στις 16 Απριλίου 2008 η JPM συνήψε με την BMPS σύμβαση επικαρπίας, κατά την οποία η JPM διατηρεί την ψιλή κυριότητα των μετοχών ενώ η BMPS έχει δικαίωμα επικαρπίας, καθώς και συμφωνία ανταλλαγής εταιριών (στο εξής: συμβάσεις

FRESH). Η JPM έλαβε τα αναγκαία κεφάλαια για την εγγραφή για τις μετοχές FRESH από την Bank of New-York Mellon (Λουξεμβούργο), αντικατασταθείσα από τη Mitsubishi UFJ Investor Services & Banking (Λουξεμβούργο) SA (στο εξής: MUFJ), η οποία εξέδωσε στις 16 Απριλίου 2008 τα ομόλογα FRESH δυνάμει του λουξεμβουργιανού δικαίου, ύψους ενός δισεκατομμυρίου ευρώ. Η JPM συνήψε με την MUFJ συμφωνία ανταλλαγής διεπόμενη από το λουξεμβουργιανό δίκαιο και η MUFJ συνήψε με τους κατόχους των ομολόγων FRESH καταπιστευτική σύμβαση διεπόμενη επίσης από το λουξεμβουργιανό δίκαιο. Βάσει των διάφορων αυτών συμβάσεων, τις οποίες οι [Braesch κ.λπ.] χαρακτηρίζουν ως “μέσα FRESH”, τα ποσά που εισπράττει η JPM από την BMPS δυνάμει των συμβάσεων FRESH μεταβιβάζονται στην MUFJ και, εν συνεχεία, στους κατόχους ομολόγων FRESH υπό τη μορφή τοκομεριδίων.

- 3 Με απόφαση της 27ης Νοεμβρίου 2013, η [...] Επιτροπή ενέκρινε την ενίσχυση αναδιάρθρωσης που χορηγήθηκε από την Ιταλική Δημοκρατία στην [...] BMPS, λαμβάνοντας υπόψη ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης και ορισμένες δεσμεύσεις. Τον Ιούνιο του 2015 η BMPS είχε επιστρέψει πλήρως την ενίσχυση.
- 4 Στις 29 Ιουλίου 2016 η [EAT] δημοσίευσε τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων η οποία διενεργήθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο το 2016 και από την οποία προέκυψε κεφαλαιακό έλλειμμα της BMPS στην περίπτωση του δυσμενούς σεναρίου.
- 5 Στις 23 Δεκεμβρίου 2016 οι ιταλικές αρχές εξέδωσαν την decreto-legge n. 237 – Disposizioni urgenti per la tutela del risparmio nel settore creditizio (πράξη νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 237, περί επείγουσών διατάξεων για την προστασία των αποταμιεύσεων στον πιστωτικό τομέα) (GURI αριθ. 299, της 23ης Δεκεμβρίου 2016), η οποία μετατράπηκε σε νόμο και τροποποιήθηκε με τον legge di conversione (νόμο περί μετατροπής), της 17ης Φεβρουαρίου 2017 (GURI αριθ. 43, της 21ης Φεβρουαρίου 2017) (στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου 237/2016), και η οποία καθορίζει το νομικό πλαίσιο για την ενίσχυση ρευστότητας και τις προληπτικές ανακεφαλαιοποιήσεις.
- 6 Κατόπιν της δήλωσης της [ΕΚΤ], της 23ης Δεκεμβρίου 2016, ότι η BMPS ήταν φερέγγυα, η Επιτροπή ενέκρινε προσωρινά, με απόφαση της 29ης Δεκεμβρίου 2016, ατομική ενίσχυση ρευστότητας ύψους δεκαπέντε δισεκατομμυρίων ευρώ υπέρ της BMPS, βάσει των δεσμεύσεων που προσφέρθηκαν να αναλάβουν οι ιταλικές αρχές. Οι ιταλικές αρχές δεσμεύθηκαν να υποβάλουν σχέδιο αναδιάρθρωσης εντός προθεσμίας δύο μηνών από τη χορήγηση των εγγυήσεων, εκτός αν η ενίσχυση επιστρεφόταν εντός της ίδιας αυτής προθεσμίας.
- 7 Στις 30 Δεκεμβρίου 2016 η BMPS, δεδομένου ότι η προσπάθειά της να συγκεντρώσει νέα ιδιωτικά κεφάλαια δεν ευδοκίμησε, υπέβαλε αίτηση έκτακτης δημόσιας χρηματοπιστωτικής στήριξης υπό τη μορφή προληπτικής ανακεφαλαιοποίησης δυνάμει της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 237/2016.
- 8 Στις 28 Ιουνίου 2017 οι ιταλικές αρχές κοινοποίησαν στην Επιτροπή ενίσχυση για την ανακεφαλαιοποίηση της BMPS ύψους 5,4 δισεκατομμυρίων ευρώ, συνοδευόμενη από νέο σχέδιο αναδιάρθρωσης [(στο εξής: σχέδιο αναδιάρθρωσης)] και νέες δεσμεύσεις.
- 9 Την ίδια ημέρα η ΕΚΤ απέστειλε στην Επιτροπή έγγραφο στο οποίο ανέφερε ότι η BMPS ήταν φερέγγυα κατά την ημερομηνία εκείνη.

- 10 Με την [επίδικη] απόφαση [...], η οποία εκδόθηκε κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης, η Επιτροπή εκτίμησε δύο μέτρα ενίσχυσης. Το πρώτο μέτρο (στο εξής: μέτρο 1) συνίσταται σε ενίσχυση ρευστότητας ύψους δεκαπέντε δισεκατομμυρίων ευρώ υπό τη μορφή κρατικών εγγυήσεων για τα χρέη υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας, η οποία μνημονεύθηκε στη σκέψη 6 [της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης]. Το δεύτερο μέτρο (στο εξής: μέτρο 2) συνίσταται σε ενίσχυση για την προληπτική ανακεφαλαιοποίηση της BMPS ύψους 5,4 δισεκατομμυρίων ευρώ, η οποία μνημονεύθηκε στη σκέψη 8 [της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης].
- 11 Αφού έκρινε ότι τα μέτρα 1 και 2 συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή επισήμανε ότι η νομική βάση για την εκτίμηση της συμβατότητάς τους [με την εσωτερική αγορά] ήταν το άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, το οποίο αφορά τις ενισχύσεις για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους. Η Επιτροπή εκτίμησε ότι τα μέτρα 1 και 2 αποτελούσαν ενισχύσεις για την αναδιάρθρωση της BMPS και εξέτασε τη συμβατότητά τους βάσει του σχεδίου αναδιάρθρωσης υπό το πρίσμα των έξι ανακοινώσεων για την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, ειδικότερα δε της [...] [τραπεζικής ανακοίνωσης].
- 12 Όσον αφορά τη συμβατότητα των μέτρων ενίσχυσης υπό το πρίσμα των [έξι] ανακοινώσεων για τη [χρηματοπιστωτική] κρίση, πρώτον, η Επιτροπή εκτίμησε ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης μπορούσε να αποκαταστήσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της BMPS. Δεύτερον, έκρινε ότι ο καταμερισμός των επιβαρύνσεων των κατόχων μετοχών και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης ήταν κατάλληλος, καθόσον το κόστος αναδιάρθρωσης και το ποσό της ενίσχυσης περιοριζόνταν στο ελάχιστο, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της τραπεζικής ανακοίνωσης, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλάμβανε επαρκή μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων. Τρίτον, έκρινε ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης περιλάμβανε επαρκείς εγγυήσεις για τον περιορισμό των αδικαιολόγητων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Επισήμανε επίσης ότι εξασφαλιζόταν η δέουσα εποπτεία της εφαρμογής του σχεδίου αναδιάρθρωσης. Συνεπώς, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα μέτρα ενίσχυσης ήταν αναλογικά ως προς την αντιμετώπιση των συνεπειών σοβαρής διαταραχής της ιταλικής οικονομίας.
- 13 Ακολούθως, η Επιτροπή εξέτασε αν τα μέτρα ενίσχυσης ήταν σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας [2014/59]. Η Επιτροπή έκρινε ότι οι όροι υπό τους οποίους ελήφθησαν τα μέτρα ενίσχυσης (μέτρα 1 και 2) ήταν σύμφωνα με την εξαίρεση του άρθρου 32, παράγραφος 4, στοιχείο δ', της οδηγίας 2014/59.
- 14 Στο διατακτικό της [επίδικης] απόφασης, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, πρώτον, τα μέτρα 1 και 2 συνιστούσαν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και ότι, δεύτερον, τα μέτρα αυτά πληρούσαν τις απαιτήσεις του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ και ήταν συμβατά με την εσωτερική αγορά για λόγους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.»

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 13 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 5 Μαρτίου 2018, οι Braesch κ.λπ. άσκησαν προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης ή, επικουρικώς, την ακύρωση της απόφασης αυτής κατά το μέρος που αφορούσε τη μεταχείριση των μέσων FRESH.

- 14 Προς στήριξη της προσφυγής τους, οι Braesch κ.λπ. προέβαλαν πέντε λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι αφορούσαν, ο πρώτος, παράβαση των άρθρων 18 και 21 του κανονισμού 806/2014, καθώς και παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, καθόσον η Επιτροπή ενέκρινε παρανόμως τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων, ο δεύτερος, παράβαση της τραπεζικής ανακοίνωσης, παραβίαση των αρχών της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ίσης μεταχείρισης και παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης, καθόσον η Επιτροπή απαίτησε την ακύρωση των συμβάσεων FRESH, ο τρίτος, παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, όπως αυτή κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), καθόσον με την επίδικη απόφαση εγκρίθηκαν μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων που εισήγαγαν δυσμενή διάκριση εις βάρος των κατόχων ομολόγων FRESH, ο τέταρτος, προσβολή των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας των κατόχων ομολόγων FRESH, δικαιωμάτων τα οποία κατοχυρώνονται ιδίως στο άρθρο 17 του Χάρτη, καθόσον η Επιτροπή ενέκρινε την εφαρμογή μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων στα μέσα FRESH, και, ο πέμπτος, παράβαση του άρθρου 108, παράγραφοι 2 και 3, ΣΛΕΕ και του άρθρου 4, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού 2015/1589, καθώς και προσβολή των διαδικαστικών δικαιωμάτων των Braesch κ.λπ., καθόσον η Επιτροπή δεν κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας, παρότι υπήρχαν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό των εγκριθέντων με την επίδικη απόφαση μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων με το δίκαιο της Ένωσης.
- 15 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 16 Μαΐου 2018, η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου βάσει του άρθρου 130, παράγραφοι 1 και 7, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, υποστηρίζοντας ότι η προσφυγή που άσκησαν οι Braesch κ.λπ. ήταν απαράδεκτη, επειδή δεν είχαν έννομο συμφέρον ούτε ενεργητική νομιμοποίηση για την άσκησή της, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Οι Braesch κ.λπ. κατέθεσαν τις παρατηρήσεις τους επί της ένστασης αυτής στις 10 Ιουλίου 2018.
- 16 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις γραπτές και στις προφορικές ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 9ης Ιουλίου 2020.
- 17 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή. Αφού διαπίστωσε, στις σκέψεις 35 έως 41 της απόφασης αυτής, ότι οι Braesch κ.λπ. είχαν την ιδιότητα των «ενδιαφερομένων» και των «ενδιαφερόμενων μερών», κατά την έννοια, αντιστοίχως, του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, αφενός, στις σκέψεις 43 έως 55 της εν λόγω απόφασης, ότι οι Braesch κ.λπ. είχαν έννομο συμφέρον, καθώς είχαν αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι ενδεχόμενη ακύρωση της επίδικης απόφασης μπορούσε να τους προσπορίσει όφελος, και, αφετέρου, στις σκέψεις 56 έως 64 της ίδιας απόφασης, ότι νομιμοποιούνταν ενεργητικώς να ζητήσουν την ακύρωση της επίδικης απόφασης, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, καθόσον η έγκριση με την απόφαση αυτή των μέτρων ενίσχυσης βάσει του σχεδίου αναδιάρθρωσης τους αφορά άμεσα και ατομικά ως «ενδιαφερομένους» και ως «ενδιαφερόμενα μέρη».

Τα αιτήματα των διαδίκων ενώπιον του Δικαστηρίου

- 18 Με την αίτηση αναιρέσεως, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

- να αποφανθεί το ίδιο επί της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής και να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη καθώς και
- να καταδικάσει τους Braesch κ.λπ. στα δικαστικά έξοδα.

19 Οι Braesch κ.λπ. ζητούν από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

- 20 Προς στήριξη της αιτήσεως της αναιρέσεως, η Επιτροπή προβάλλει έναν μόνο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος αφορά εσφαλμένη ερμηνεία εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, στις σκέψεις 35 έως 41 και 58 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης, του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589, καθόσον οι Braesch κ.λπ. χαρακτηρίστηκαν «ενδιαφερόμενοι» και «ενδιαφερόμενα μέρη» κατά την έννοια των διατάξεων αυτών.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 21 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η έννοια του «ενδιαφερόμενου μέρους» όπως ορίζεται στο άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589, η οποία είναι συνώνυμη της έννοιας του «ενδιαφερομένου», κατά το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, καίτοι καλύπτει, βεβαίως, ένα απροσδιόριστο σύνολο αποδεκτών, μπορεί να περιλαμβάνει μόνον πρόσωπα που αποδεικνύουν ότι η επίμαχη κρατική ενίσχυση μπορεί να έχει συγκεκριμένες επιπτώσεις στην κατάστασή τους όσον αφορά τον ανταγωνισμό, ειδάλλως θα καθίστατο κενή περιεχομένου η απαίτηση κατά την οποία ένα πρόσωπο πρέπει να είναι «ενδιαφερόμενο μέρος», κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 1, στοιχείο η', προκειμένου να μπορεί να θεωρηθεί ότι το αφορά άμεσα και ατομικά απόφαση που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού.
- 22 Καταρχάς, από τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει, κατά την Επιτροπή, ότι το Δικαστήριο έχει δεχθεί ως ενδιαφερόμενα μέρη μόνον τα πρόσωπα που αποδεικνύουν τέτοιας φύσεως επιπτώσεις, έστω και αν αυτά δεν ήταν άμεσοι ανταγωνιστές του δικαιούχου της ενίσχυσης. Ειδικότερα, στις αποφάσεις της 9ης Ιουλίου 2009, 3F κατά Επιτροπής (C-319/07 P, EU:C:2009:435, σκέψη 33), και της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, σκέψη 63), μια συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων και αγοραστές της ίδιας πρώτης ύλης με τον δικαιούχο της ενίσχυσης θεωρήθηκαν αντιστοίχως ως ενδιαφερόμενα μέρη λόγω των δυνητικών επιπτώσεων επί της ανταγωνιστικής τους θέσης στην αγορά.
- 23 Εν συνεχεία, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589. Πράγματι, τα ενδιαφερόμενα μέρη που απαριθμούνται ενδεικτικώς στη διάταξη αυτή έχουν ως κοινό σημείο το γεγονός ότι μια ενίσχυση μπορεί να έχει κατά περίπτωση ευνοϊκό ή δυσμενή αντίκτυπο, όσον αφορά τον ανταγωνισμό, στην κατάσταση τους.

- 24 Τέλος, κατά την Επιτροπή πάντοτε, από τη γενική οικονομία και από τους σκοπούς του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων προκύπτει ότι η Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με τον ως άνω έλεγχο μόνον ως αρχή ανταγωνισμού και ότι, ως εκ τούτου, όπως υπογράμμισε το Δικαστήριο στην απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής (C-594/18 P, EU:C:2020:742), κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν μπορεί να επιβάλλει στα κράτη μέλη πολιτικές μη συνδεόμενες με τον ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, στην απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής, Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Επιτροπή κατά Ferracci (C-622/16 P έως C-624/16 P, EU:C:2018:873, σκέψεις 43, 46 και 47), το Δικαστήριο, αφού επισήμανε ότι σκοπός των κανόνων της Ένωσης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων είναι η διασφάλιση του ανταγωνισμού, έκρινε ότι, προκειμένου να κριθεί ότι μια σχετική απόφαση αφορά άμεσα τους προσφεύγοντες, αυτοί πρέπει να αποδεικνύουν ότι η απόφαση μπορεί να τους περιαγάγει σε δυσμενή θέση από πλευράς ανταγωνισμού.
- 25 Επομένως, στην έννοια των «ενδιαφερόμενων μερών», η οποία ορίζεται εξάλλου στο άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589 ως αφορώσα κάθε πρόσωπο «[του οποίου] τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης», δεν μπορεί να εμπίπτουν πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να προβάλουν αιτιάσεις σχετικές όχι με την επίμαχη κρατική ενίσχυση, αλλά με άλλες πτυχές του γενικού κρατικού μέτρου που θέτει σε εφαρμογή την ενίσχυση αυτή, ή και με άλλα κρατικά μέτρα που συνοδεύουν την κρατική ενίσχυση.
- 26 Ειδικότερα, κατά την Επιτροπή, πολλά πρόσωπα θα μπορούσαν να προσβάλουν ένα κρατικό μέτρο που θέτει σε εφαρμογή ή συνοδεύει μια ενίσχυση, εκφράζοντας απλώς ανησυχίες όχι μόνον άσχετες προς τον ανταγωνισμό, αλλά και ανεξάρτητες από την επίμαχη ενίσχυση. Αντιθέτως, οι ανησυχίες των ανταγωνιστών του δικαιούχου μιας κρατικής ενίσχυσης πηγάζουν ακριβώς από τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης σε αυτόν. Επομένως, προκειμένου να χαρακτηριστεί ως «ενδιαφερόμενο μέρος», ένα πρόσωπο πρέπει να εκφράζει ανησυχίες που συνδέονται κατά κάποιον τρόπο με τον εν ευρεία έννοια ανταγωνισμό, ακόμη και αν το πρόσωπο αυτό δεν είναι ανταγωνιστής του δικαιούχου της ενίσχυσης.
- 27 Από τα ανωτέρω προκύπτει, κατά την ίδια, ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε και εφάρμοσε εσφαλμένως στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση την έννοια του «ενδιαφερόμενου μέρους», στηριζόμενο σε έναν ευρύ ορισμό της έννοιας αυτής ο οποίος περιλαμβάνει κάθε πρόσωπο που μπορεί να αποδείξει οποιεσδήποτε δυνητικές επιπτώσεις που οφείλονται στην ενίσχυση ή και σε άλλα κρατικά μέτρα που τη συνοδεύουν. Μάλιστα, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε έμμεσες και αμιγώς οικονομικές συνέπειες οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση με τον ανταγωνισμό.
- 28 Συνακόλουθα, η Επιτροπή θεωρεί ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως συνήγαγε, στις σκέψεις 37 και 41 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι υπήρχε κίνδυνος να έχει η επίδικη απόφαση συγκεκριμένες επιπτώσεις στην κατάσταση των Braesch κ.λπ., επειδή το σχέδιο αναδιάρθρωσης της BMPS προέβλεπε τη δυνατότητα ακύρωσης των συμβάσεων FRESH, καθώς και ότι, λόγω αλληλεξάρτησης μεταξύ των διαφόρων συμβατικών δεσμών στους οποίους στηρίζονται τα μέσα FRESH, η οικονομική ζημία που θα προέκυπτε μακροπρόθεσμα θα ήταν σημαντική, λαμβανομένων υπόψη των απωλειών πληρωμών τοκομεριδίων που συνδέονται με τα ομόλογα FRESH.
- 29 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ειδικότερα ότι η ακύρωση των συμβάσεων FRESH αποτελεί συνέπεια όχι της κρατικής ενίσχυσης που χορηγήθηκε στην BMPS, αλλά της διακριτής απόφασης των ιταλικών αρχών να επιβάλουν καταμερισμό των επιβαρύνσεων στους μετόχους και στους πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης της BMPS, στοιχείο που ελήφθη υπόψη στο σχέδιο αναδιάρθρωσης της

τελευταίας. Ακόμη και αν οι ιταλικές αρχές είχαν αποφασίσει να αναδιαρθρώσουν την BMPS χωρίς κρατική ενίσχυση, και πάλι θα μπορούσαν να επιβάλουν τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων, συμπεριλαμβανομένης της ακύρωσης των συμβάσεων FRESH, προκειμένου να μειώσουν το έλλειμμα ιδίων κεφαλαίων της BMPS. Επομένως, τα μέτρα αυτά είναι ανεξάρτητα από την κρατική ενίσχυση που οι ιταλικές αρχές αποφάσισαν να χορηγήσουν στην BMPS. Εξάλλου, οι ακυρωθείσες συμβάσεις FRESH είναι η σύμβαση επικαρπίας και η συμφωνία ανταλλαγής εταιριών που συνήφθησαν μεταξύ της JPM και της BMPS, όπως μνημονεύονται στη σκέψη 2 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στις οποίες, όμως, δεν ήταν συμβαλλόμενα μέρη οι κάτοχοι ομολόγων FRESH.

- 30 Κατά συνέπεια, οποιεσδήποτε επιπτώσεις των μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων στην κατάσταση των Braesch κ.λπ. είναι αμιγώς οικονομικές και έμμεσες, επερχόμενες μέσω των διαφορών συμβατικών δεσμών στους οποίους στηρίζονται τα μέσα FRESH.
- 31 Επομένως, κατά την Επιτροπή, η συλλογιστική που εκτίθεται στη σκέψη 40 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ενέχει τουλάχιστον τέσσερα νομικά σφάλματα.
- 32 Πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι οι Braesch κ.λπ. δεν αμφισβητούν το συμβατό των επίμαχων μέτρων ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, ενώ το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει ρητώς ότι αυτοί δεν βάλλουν κατά των κρατικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν στην BMPS, αυτών καθεαυτές, αλλά κατά των μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων που προέκυπταν από ανεξάρτητη απόφαση των ιταλικών αρχών, πράγμα που αποδεικνύει ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν μπορούσαν να έχουν επιπτώσεις, όσον αφορά τον ανταγωνισμό, στην κατάστασή τους.
- 33 Δεύτερον, καίτοι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς διαπίστωσε ότι οι δεσμεύσεις των ιταλικών αρχών σχετικά με το σχέδιο αναδιάρθρωσης και με τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων αποτελούν «αναπόσπαστο μέρος» των κοινοποιηθέντων μέτρων ενίσχυσης, η διαπίστωση αυτή δεν ασκεί επιρροή στη διαπίστωση της ενεργητικής νομιμοποίησης. Βεβαίως, όπως προκύπτει από την απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2015, Iglesias Gutiérrez και Rion Bea (C-352/14 και C-353/14, EU:C:2015:691, σκέψη 28), η χορηγούμενη από την Επιτροπή έγκριση στηρίζεται στο σύνολο των πραγματικών περιστάσεων που επικαλείται το οικείο κράτος μέλος είτε με την κοινοποίησή του είτε με τις δεσμεύσεις του και, ως εκ τούτου, αν το εν λόγω κράτος μέλος αποκλίνει από αυτές τις πραγματικές περιστάσεις, θέτει σε εφαρμογή ένα μέτρο διαφορετικό, από άποψη περιεχομένου, από εκείνο που ενέκρινε η Επιτροπή και, επομένως, ένα μέτρο το οποίο δεν καλύπτεται πλέον από την έγκριση. Ωστόσο, καθόσον η Επιτροπή ελέγχει τις κρατικές ενισχύσεις ως αρχή ανταγωνισμού, δεν μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι κάθε πρόσωπο που έχει οποιαδήποτε ανησυχία ως προς κάποια από αυτές τις πραγματικές περιστάσεις πρέπει να θεωρείται «ενδιαφερόμενο μέρος», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589.
- 34 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι τα κοινοποιηθέντα μέτρα ενίσχυσης και οι προταθείσες από τις ιταλικές αρχές δεσμεύσεις που αποτέλεσαν αντικείμενο της εκτίμησης της Επιτροπής «συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους, καθόσον οι δεσμεύσεις αυτές αποτελούν προϋπόθεση για την κήρυξη της συμβατότητας». Η παραδοχή αυτή έρχεται σε αντίθεση με τις σκέψεις 99 και 100 της απόφασης της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ. (C-526/14, EU:C:2016:570), από τις οποίες προκύπτει ότι το συμβατό ενός μέτρου κρατικής ενίσχυσης με τις παραγράφους 40 έως 46 της τραπεζικής ανακοίνωσης είναι ικανή, αλλά όχι αναγκαία συνθήκη για να κηρύξει η Επιτροπή το μέτρο αυτό συμβατό με την εσωτερική αγορά. Επομένως, η Ιταλική Δημοκρατία δεν ήταν υποχρεωμένη να δεσμευθεί ότι θα λάβει τα προβλεπόμενα στην ανακοίνωση αυτή μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων.

- 35 Τέταρτον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι, εφόσον με την επίδικη απόφαση επιτράπη η εφαρμογή των μέτρων ενίσχυσης και «συγχρόνως κατέστησαν υποχρεωτικές οι δεσμεύσεις αυτές», η κατάσταση των Braesch κ.λπ. εθίγη κατ' ανάγκην από όλα τα εν λόγω στοιχεία και οι τελευταίοι μπορούσαν να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους μόνον ζητώντας την ακύρωση της επίδικης απόφασης στο σύνολό της. Ειδικότερα, κατά την Επιτροπή, η εν λόγω απόφαση ουδόλως κατέστησε υποχρεωτικές τις δεσμεύσεις των ιταλικών αρχών. Εκδόθηκε βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2015/1589, βάσει των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οικειοθελώς οι αρχές αυτές, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων. Δεδομένου ότι η επίδικη απόφαση δεν αποτελούσε «υπό όρους απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 4, του κανονισμού, δεν επέβαλλε, ούτε εξάλλου μπορούσε να επιβάλει, όρους στο κράτος μέλος ή σε τρίτους.
- 36 Οι Braesch κ.λπ. υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή δεν αποδεικνύει ότι η ερμηνεία του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589 που υιοθέτησε το Γενικό Δικαστήριο ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.
- 37 Καταρχάς, θεωρούν αβάσιμο τον ισχυρισμό ότι ο χαρακτηρισμός «ενδιαφερόμενο μέρος» στη νομολογία του Δικαστηρίου προϋποθέτει επιζήμιες συνέπειες της ενίσχυσης για τον ενδιαφερόμενο όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα, με τις αποφάσεις της 9ης Ιουλίου 2009, 3F κατά Επιτροπής (C-319/07 P, EU:C:2009:435), και της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), το Δικαστήριο έκρινε ότι οι αναιρεσείουσες ήταν ενδιαφερόμενα μέρη επειδή η ενίσχυση είχε επιζήμιες συνέπειες για τις ίδιες. Η αιτιολογία που παρέθεσε το Δικαστήριο ουδόλως αναφέρει ότι οι εν λόγω επιπτώσεις πρέπει να αφορούν την ανταγωνιστική τους θέση στην αγορά.
- 38 Εν συνεχεία, οι Braesch κ.λπ. ισχυρίζονται ότι το επιχείρημα ότι το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589 περιορίζει την έννοια των «ενδιαφερόμενων μερών» στις οντότητες που τελούν σε σχέση ανταγωνισμού προς τον δικαιούχο της ενίσχυσης είναι επίσης αβάσιμο. Αφενός, η διάταξη αυτή επιτρέπει ρητώς σε μια επιχείρηση η οποία δεν είναι ανταγωνίστρια του δικαιούχου της ενίσχυσης να θεωρείται ενδιαφερόμενο μέρος όταν τα συμφέροντά της μπορούν να θιγούν από τη χορήγηση της ενίσχυσης. Αφετέρου, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία διαμορφώθηκε, μεταξύ άλλων, με την απόφαση της 13ης Ιουνίου 2019, Corebi (C-505/18, EU:C:2019:500, σκέψη 34), ο κατάλογος των κατηγοριών που παρατίθεται σε αυτήν είναι απλώς ενδεικτικός και η έννοια του «ενδιαφερόμενου μέρους» δεν περιλαμβάνει μόνον τον δικαιούχο της ενίσχυσης ή τους ανταγωνιστές του, αλλά καλύπτει ένα απροσδιόριστο σύνολο αποδεκτών που περιλαμβάνει όλα τα πρόσωπα των οποίων τα συμφέροντα θίγονται από τη χορήγηση της ενίσχυσης.
- 39 Τέλος, κατά τους ίδιους πάντοτε, όσον αφορά τη γενική οικονομία και τους σκοπούς του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, η απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2018, Scuola Elementare Maria Montessori κατά Επιτροπής, Επιτροπή κατά Scuola Elementare Maria Montessori και Επιτροπή κατά Ferracci (C-622/16 P έως C-624/16 P, EU:C:2018:873 σκέψεις 43, 46 και 47), δεν είναι κρίσιμη, καθώς αναφέρεται στην προϋπόθεση η προσβαλλόμενη πράξη να αφορά άμεσα τον προσφεύγοντα, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και όχι στην έννοια του «ενδιαφερόμενου μέρους», κατά το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589. Η δε απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής (C-594/18 P, EU:C:2020:742), επίσης δεν είναι κρίσιμη, καθόσον δεν ασχολήθηκε με την ερμηνεία της έννοιας του «ενδιαφερόμενου μέρους». Εν πάση περιπτώσει, η απόφαση αυτή επιβεβαιώνει ότι η Επιτροπή διαθέτει εξουσίες που της επιτρέπουν να εξετάζει όχι μόνον τις επιπτώσεις ενός μέτρου σε σχέση με τον ανταγωνισμό, αλλά και τη νομιμότητα του μέτρου αυτού στο σύνολό του και ότι μπορεί να

λαμβάνει υπόψη διάφορες πτυχές που δεν έχουν καμία σχέση με τον ανταγωνισμό. Ως εκ τούτου, με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή εκτίμησε το συμβατό των επίμαχων μέτρων προς την οδηγία 2014/59.

- 40 Οι Braesch κ.λπ. θεωρούν παραπλανητικά τα επιχειρήματα σύμφωνα με τα οποία οι ίδιοι δεν θίγονται από την επίδικη απόφαση παρά μόνον από οικονομικής απόψεως και απλώς εκφράζουν ανησυχίες που δεν συνδέονται με τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα, ισχυρίζονται ότι η νομική τους κατάσταση θίγεται συγκεκριμένα από τη χορήγηση των επίμαχων ενισχύσεων, καθόσον η απόφαση αυτή καθιστά δεσμευτική για την Ιταλική Δημοκρατία και για την BMPS την ακύρωση των μέσων FRESH των οποίων οι ίδιοι είναι κάτοχοι. Επιπλέον, θεωρούν ότι αποτελούν οι ίδιοι τον συγκεκριμένο στόχο των μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων τα οποία αποτελούν μέρος των δεσμεύσεων και, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 101 έως 110 της επίδικης απόφασης, συνιστούν προϋπόθεση για το συμβατό της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση.
- 41 Επομένως, οι Braesch κ.λπ. υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, για τους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 40 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι ίδιοι μπορούσαν να χαρακτηριστούν «ενδιαφερόμενα μέρη» ή «ενδιαφερόμενοι», κατά την έννοια, αντιστοίχως, του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589 και του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, επειδή υπάρχει κίνδυνος τα επίμαχα μέτρα κρατικής ενίσχυσης, όπως κοινοποιήθηκαν και κρίθηκαν συμβατά με την εσωτερική αγορά με την επίδικη απόφαση, να έχουν συγκεκριμένες επιπτώσεις στην κατάσταση τους.
- 42 Ειδικότερα, κατά τους ίδιους, η ακύρωση των μέσων FRESH δεν οφείλεται στην έκδοση της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 237/2016 από τις ιταλικές αρχές. Η πράξη αυτή, η οποία απαριθμεί συγκεκριμένα τα κεφαλαιακά μέσα της BMPS που υπόκεινται στον καταμερισμό των επιβαρύνσεων, δεν κάνει καμία αναφορά στα μέσα FRESH. Εξάλλου, από ηλεκτρονική επιστολή που απέστειλε η BMPS στους Braesch κ.λπ. στις 19 Σεπτεμβρίου 2017 προκύπτει ότι η Επιτροπή απαίτησε τα μέτρα που έλαβαν οι ιταλικές αρχές να εφαρμοστούν στις συμβάσεις FRESH, γεγονός που αποδεικνύει ότι τα μέτρα αυτά δεν εφαρμόζονταν στις συμβάσεις αυτές βάσει του ιταλικού δικαίου και ότι δεν θα είχαν εφαρμοστεί σε αυτές χωρίς την παρέμβαση του εν λόγω θεσμικού οργάνου, το οποίο θεωρούσε και το ίδιο ότι τα μέτρα αυτά έπρεπε να εφαρμοστούν δυνάμει του σχεδίου αναδιάρθρωσης που κατέστη δεσμευτικό με την επίδικη απόφαση.
- 43 Οι ίδιοι θεωρούν συναφώς άνευ σημασίας το ότι, ακόμη και αν οι ιταλικές αρχές είχαν αποφασίσει να αναδιαρθρώσουν την BMPS χωρίς κρατική ενίσχυση, θα μπορούσαν πάντως να επιβάλουν τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων, συμπεριλαμβανομένης της ακύρωσης των συμβάσεων FRESH, προκειμένου να μειώσουν το κεφαλαιακό έλλειμμα της BMPS. Ειδικότερα, γεγονός παραμένει ότι, στην πράξη, η BMPS αναδιαρθρώθηκε με κρατικές ενισχύσεις και ότι οι πράξεις που επέβαλαν μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων εκδόθηκαν βάσει της τραπεζικής ανακοίνωσης, πράγμα που επιβεβαιώνει τον άρρηκτο δεσμό μεταξύ των ενισχύσεων και των μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων.
- 44 Οι Braesch κ.λπ. ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή δεν εξηγεί για ποιον λόγο το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 40 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και κατά το οποίο τα επίμαχα μέτρα ενίσχυσης, όπως κοινοποιήθηκαν και κρίθηκαν με την επίδικη απόφαση συμβατά προς την εσωτερική αγορά, ενείχαν τον κίνδυνο συγκεκριμένων επιπτώσεων στην κατάσταση των Braesch κ.λπ., είναι εσφαλμένο, λαμβανομένου υπόψη του σκεπτικού που παρέθεσε το Γενικό Δικαστήριο στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

- 45 Πρώτον, το γεγονός ότι οι Braesch κ.λπ. δεν αμφισβητούν το συμβατό των επίμαχων μέτρων ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά δεν αποδεικνύει ότι τα μέτρα αυτά δεν μπορούσαν να έχουν επίπτωση, όσον αφορά τον ανταγωνισμό, στην κατάστασή τους, αλλά απηχεί απλώς τη νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία υπενθυμίζεται, μεταξύ άλλων, στην απόφαση της 24ης Μαΐου 2011, Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, σκέψη 59), και σύμφωνα με την οποία τα πρόσωπα αποκτούν την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου μέρους όταν προσβάλλονται τα διαδικαστικά τους δικαιώματα, χωρίς να υποχρεούνται να επικαλεστούν επιπλέον ζητήματα σχετικά με το συμβατό της ενίσχυσης προς την εσωτερική αγορά.
- 46 Δεύτερον, από κανένα χωρίο της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν προκύπτει ότι πρέπει να θεωρείται ενδιαφερόμενο μέρος κάθε πρόσωπο που εκφράζει οποιαδήποτε ανησυχία ως προς κάποια από τις πραγματικές παραδοχές που εκτίθενται στην κοινοποίηση ή στις δεσμεύσεις. Στη σκέψη 41 της απόφασης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο αναφέρει ότι το γεγονός ότι τα επίμαχα μέτρα ενίσχυσης, όπως κοινοποιήθηκαν και κρίθηκαν, με την επίδικη απόφαση, συμβατά προς την εσωτερική αγορά, υπήρχε ενδεχόμενο να έχουν συγκεκριμένη επίπτωση επί της καταστάσεως των Braesch κ.λπ. δικαιολογούσε τον χαρακτηρισμό των τελευταίων ως «ενδιαφερομένων μερών».
- 47 Τρίτον, κατά τους ίδιους πάντοτε, είναι ανακριβές ότι οι ιταλικές αρχές δεν ήταν υποχρεωμένες να δεσμευθούν να λάβουν τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων που προβλέπει η τραπεζική ανακοίνωση και ότι, ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένως ότι η κήρυξη της ενίσχυσης προς την BMPS συμβατής με την εσωτερική αγορά εξηρτάτο από τις δεσμεύσεις αυτές. Ειδικότερα, η ίδια η Επιτροπή δέχεται τον δεσμευτικό χαρακτήρα των μέτρων αυτών, επισημαίνοντας ότι, αν το κράτος μέλος παρεκκλίνει από τις πραγματικές παραδοχές που παρουσιάζονται στο εν λόγω θεσμικό όργανο, θέτει σε εφαρμογή μέτρο διαφορετικό από το εγκεκριμένο από άποψη περιεχομένου, το οποίο δεν θα καλύπτεται από την έγκριση του εν λόγω θεσμικού οργάνου. Το Δικαστήριο έκρινε το ίδιο στη σκέψη 100 της απόφασης της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ. (C-526/14, EU:C:2016:570), όταν κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα κράτη μέλη, καίτοι δεν υποχρεούνται να επιβάλλουν μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων βάσει της τραπεζικής ανακοίνωσης, υποχρεούνται πάντως να τα επιβάλλουν προκειμένου να θεωρηθεί μια ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά. Εν πάση περιπτώσει, στην προκειμένη περίπτωση, τα ως άνω μέτρα, τα οποία αποτελούν μέρος των δεσμεύσεων που ανέλαβαν οι ιταλικές αρχές, αποτελούσαν προϋπόθεση για το συμβατό της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 101 έως 110 της ίδιας της επίδικης απόφασης.
- 48 Τέταρτον, οι Braesch κ.λπ. ισχυρίζονται ότι το επιχείρημα ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να μετατρέψει τις προτεινόμενες από τα κράτη μέλη και τους δικαιούχους δεσμεύσεις σε προϋποθέσεις για την έγκριση μιας ενίσχυσης έχει ήδη απορριφθεί από το Δικαστήριο με την απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών και ING Groep (C-224/12 P, EU:C:2014:213, σκέψεις 80 και 81), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι οι δεσμεύσεις που αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη μπορούν κατ' ουσίαν να επιβάλλονται από την Επιτροπή ως προϋπόθεση για να θεωρηθεί η ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 49 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η Επιτροπή προσάπτει κατ' ουσίαν στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 35 έως 41 και 58 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι Braesch κ.λπ. νομιμοποιούνταν ενεργητικώς να ζητήσουν, με την προσφυγή που άσκησαν δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, την ακύρωση της επίδικης απόφασης με την οποία το εν λόγω θεσμικό όργανο έκρινε ότι οι επίμαχες ενισχύσεις που

κοινοποίησε η Ιταλική Δημοκρατία βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ συνιστούν «κρατικές ενισχύσεις», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οι οποίες είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

- 50 Δεδομένου ότι η απόφαση αυτή απευθυνόταν στο εν λόγω κράτος μέλος και όχι στους Braesch κ.λπ., είναι σκόπιμη η υπενθύμιση ότι το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προβλέπει δύο περιπτώσεις στις οποίες ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο νομιμοποιείται ενεργητικώς να ασκήσει προσφυγή κατά πράξης της Ένωσης της οποίας δεν είναι αποδέκτης. Αφενός, η εν λόγω προσφυγή μπορεί να ασκηθεί υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη αφορά το πρόσωπο αυτό άμεσα και ατομικά. Αφετέρου, το πρόσωπο αυτό μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά κανονιστικής πράξης για την εφαρμογή της οποίας δεν απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα, εφόσον η πράξη το αφορά άμεσα (απόφαση της 30ής Ιουνίου 2022, Danske Slagtermestre κατά Επιτροπής, C-99/21 P, EU:C:2022:510, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 51 Όσον αφορά το ζήτημα αν η επίδικη απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά τους Braesch κ.λπ., κατά την έννοια της διάταξης αυτής, ήτοι το μόνο ζήτημα που εξέτασε το Γενικό Δικαστήριο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι άλλα υποκείμενα δικαίου πλην των αποδεκτών μιας απόφασης μπορούν να ισχυριστούν ότι η απόφαση τα αφορά ατομικά μόνον εάν αυτή τα επηρεάζει λόγω ορισμένων ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών τους ή λόγω μιας πραγματικής κατάστασης η οποία τα διακρίνει έναντι κάθε άλλου προσώπου και, ως εκ τούτου, τα εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς τον αποδέκτη της απόφασης (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1963, Plaumann κατά Επιτροπής, 25/62, EU:C:1963:17, σ. 233, και της 15ης Ιουλίου 2021, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής, C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψη 33).
- 52 Δεδομένου ότι η πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή αφορά απόφαση της Επιτροπής σε υπόθεση κρατικών ενισχύσεων, υπενθυμίζεται επίσης ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων την οποία προβλέπει το άρθρο 108 ΣΛΕΕ, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης των ενισχύσεων που θεσπίζει η παράγραφος 3 του άρθρου αυτού, το οποίο έχει μόνον ως σκοπό να δώσει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να σχηματίσει μια πρώτη γνώμη ως προς το εν όλω ή εν μέρει συμβατό της συγκεκριμένης ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, και, αφετέρου, του σταδίου έρευνας που προβλέπει η παράγραφος 2 του άρθρου αυτού. Μόνον στο πλαίσιο του τελευταίου αυτού σταδίου, το οποίο έχει ως σκοπό να παράσχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα πλήρους πληροφόρησης επί του συνόλου των στοιχείων της υπόθεσης, προβλέπει η Συνθήκη την υποχρέωση της Επιτροπής να ζητήσει από τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 94, και της 15ης Ιουλίου 2021, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής, C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψη 35).
- 53 Επομένως, όπως ορθώς υπενθύμισε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 59 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όταν η Επιτροπή, χωρίς να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 108 ΣΛΕΕ, διαπιστώνει, με απόφαση που εκδίδει βάσει της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, ότι μια ενίσχυση είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά, εκείνοι υπέρ των οποίων έχουν τεθεί οι εν λόγω διαδικαστικές εγγυήσεις μπορούν να επιτύχουν την τήρηση των εγγυήσεων αυτών μόνον εάν έχουν τη δυνατότητα να προσβάλουν την απόφαση αυτή ενώπιον του δικαστή της Ένωσης. Για τους λόγους αυτούς, η προσφυγή ακυρώσεως κατά τέτοιας απόφασης, η οποία ασκείται από ενδιαφερόμενο κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, κρίνεται παραδεκτή όταν ο προσφεύγων επιδιώκει με την άσκηση της προσφυγής του να διασφαλίσει τα διαδικαστικά δικαιώματα που αντλεί από την τελευταία αυτή

διάταξη (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 19ης Μαΐου 1993, Cook κατά Επιτροπής, C-198/91, EU:C:1993:197, σκέψεις 23 έως 26, της 15ης Ιουνίου 1993, Matra κατά Επιτροπής, C-225/91, EU:C:1993:239, σκέψεις 17 έως 19, και της 15ης Ιουλίου 2021, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής, C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψη 36).

- 54 Αντιθέτως, αν ο προσφεύγων αμφισβητεί το βάσιμο απόφασης για την εκτίμηση ενίσχυσης που ελήφθη βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ ή κατά το πέρας της επίσημης διαδικασίας έρευνας, το γεγονός και μόνον ότι μπορεί να θεωρηθεί «ενδιαφερόμενος» κατά την έννοια της παραγράφου 2 του ως άνω άρθρου δεν αρκεί για να κριθεί παραδεκτή η προσφυγή. Ο προσφεύγων θα πρέπει τότε να αποδείξει ότι η περίπτωση του είναι ιδιαίτερη, κατά την έννοια της νομολογίας που υπενθυμίζεται στη σκέψη 51 της παρούσας απόφασης. Τούτο ισχύει ιδιαιτέρως όταν η θέση του προσφεύγοντος στην αγορά επηρεάζεται ουσιωδώς από την ενίσχυση που αποτελεί αντικείμενο της επίμαχης απόφασης (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, Mory κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 95, και της 15ης Ιουλίου 2021, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής, C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψη 37).
- 55 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η επίδικη απόφαση εκδόθηκε κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης, το οποίο προβλέπεται από το άρθρο 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2015/1589, και, ως εκ τούτου, χωρίς να κινηθεί η επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού. Όπως, δε, επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 32 και 60 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν αμφισβητείται επίσης ότι, με τον πέμπτο λόγο που προέβλεπε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου για την ακύρωση της επίδικης απόφασης, οι Braesch κ.λπ. προέβλεπαν προσβολή των διαδικαστικών δικαιωμάτων που ισχυρίζονται ότι αντλούν από το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και από το άρθρο 6, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.
- 56 Υπό τις συνθήκες αυτές, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο, προκειμένου να κρίνει αν η επίδικη απόφαση αφορά άμεσα και ατομικά τους Braesch κ.λπ., κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, εξέτασε αν οι Braesch κ.λπ. έχουν την ιδιότητα του «ενδιαφερομένου», κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ. Πράγματι, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπενθυμίζεται στη σκέψη 53 της παρούσας απόφασης, ο προσφεύγων που έχει την ιδιότητα αυτή πληροί τα εν λόγω κριτήρια και, επομένως, παραδεκτώς ασκεί προσφυγή ακυρώσεως κατά τέτοιας απόφασης προκειμένου να διασφαλίσει τα διαδικαστικά του δικαιώματα.
- 57 Διαπιστώνεται, ωστόσο, ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο στις σκέψεις 37, 40, 41 και 58 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κρίνοντας ότι οι Braesch κ.λπ. είχαν την ιδιότητα αυτή στην προκειμένη περίπτωση.
- 58 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι ο ορισμός της έννοιας του «ενδιαφερομένου», όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, κωδικοποιήθηκε από τον νομοθέτη της Ένωσης στο άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού (ΕΚ) 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου [108 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 1999, L 83, σ. 1), το οποίο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589. Κατά την τελευταία αυτή διάταξη ως «ενδιαφερόμενο μέρος», έννοια αντίστοιχη αυτής του «ενδιαφερομένου», νοείται «κάθε κράτος μέλος και κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της

ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις» (πρβλ. απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, *Ja zum Nürburgring* κατά Επιτροπής, C-647/19 P, EU:C:2021:666, σκέψη 56 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 59 Καίτοι η έννοια του «ενδιαφερόμενου μέρους» όπως ορίζεται στην τελευταία αυτή διάταξη περιλαμβάνει ιδίως τις ανταγωνιστικές του δικαιούχου της ενίσχυσης επιχειρήσεις (πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 3ης Σεπτεμβρίου 2020, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-817/18 P, EU:C:2020:637, σκέψη 50, και της 15ης Ιουλίου 2021, *Deutsche Lufthansa* κατά Επιτροπής, C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψη 36), γεγονός παραμένει ότι, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 35 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η έννοια αυτή αφορά ένα απροσδιόριστο σύνολο αποδεκτών (πρβλ. αποφάσεις της 24ης Μαΐου 2011, *Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, σκέψη 63, και της 7ης Απριλίου 2022, *Solar Ileias Bompaina* κατά Επιτροπής, C-429/20 P, EU:C:2022:282, σκέψη 34).
- 60 Επομένως, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι μια επιχείρηση που δεν είναι άμεσα ανταγωνιστική του δικαιούχου της ενίσχυσης μπορεί πάντως να χαρακτηριστεί «ενδιαφερόμενο μέρος», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589, εφόσον υποστηρίζει ότι τα συμφέροντά της ενδέχεται να θιγούν από τη χορήγηση της ενίσχυσης, οπότε απαιτείται να αποδείξει επαρκώς κατά νόμον ότι υπάρχει κίνδυνος η ενίσχυση να έχει συγκεκριμένες επιπτώσεις επί της καταστάσεώς της (πρβλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 24ης Μαΐου 2011, *Επιτροπή κατά Kronoply και Kronotex*, C-83/09 P, EU:C:2011:341, σκέψεις 64 και 65, και της 7ης Απριλίου 2022, *Solar Ileias Bompaina* κατά Επιτροπής, C-429/20 P, EU:C:2022:282, σκέψη 35). Επομένως, η ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους» δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκην σχέση ανταγωνισμού (απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, *Ja zum Nürburgring* κατά Επιτροπής, C-647/19 P, EU:C:2021:666, σκέψη 58).
- 61 Αφού υπενθύμισε κατ' ουσίαν τη νομολογία αυτή με τη σκέψη 36 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 37 έως 41 και 58 της απόφασής του, ότι οι Braesch κ.λπ. απέδειξαν επαρκώς κατά νόμον ότι η χορήγηση των επίμαχων ενισχύσεων και, ως εκ τούτου, η έκδοση της επίδικης απόφασης «υπάρχει κίνδυνος» ή «ενδέχεται να έχουν», σύμφωνα με τη διατύπωση των σκέψεων 37 και 41 της εν λόγω απόφασης, ή και «έχουν», σύμφωνα με τη διατύπωση της σκέψης 58, συγκεκριμένες επιπτώσεις στην κατάστασή τους, οπότε πρέπει να χαρακτηριστούν ως «ενδιαφερόμενα μέρη» κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589.
- 62 Προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 39 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, κατά τους Braesch κ.λπ., το τμήμα της επίδικης απόφασης που αφορά τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων θίγει τα συμφέροντά τους, καθόσον το σχέδιο αναδιάρθρωσης, όπως εγκρίθηκε από την Επιτροπή, προβλέπει τη δυνατότητα ακύρωσης των συμβάσεων FRESH, ακύρωσης η οποία επήλθε αργότερα εις βάρος τους και ότι, λόγω της αλληλεξάρτησης μεταξύ των διάφορων συμβατικών δεσμών στους οποίους στηρίζονται τα μέσα FRESH, είναι σημαντική η οικονομική ζημία που προκύπτει μακροπρόθεσμα, λαμβανομένων υπόψη των απωλειών πληρωμών τοκομεριδίων τα οποία συνδέονται με τα ομόλογα FRESH που κατέχουν οι προσφεύγοντες.
- 63 Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο διευκρίνισε, στη σκέψη 40 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι οι Braesch κ.λπ. δεν αμφισβητούν αυτή καθεαυτήν τη συμβατότητα των επίμαχων κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι οι δεσμεύσεις των ιταλικών αρχών

που αφορούσαν το σχέδιο αναδιάρθρωσης και τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των κοινοποιηθεισών ενισχύσεων, με αποτέλεσμα η επίδικη απόφαση να αφορά τις εν λόγω ενισχύσεις και δεσμεύσεις στο σύνολό τους. Κατά το Γενικό Δικαστήριο, στο μέτρο που οι εν λόγω ενισχύσεις και οι δεσμεύσεις τις οποίες εξέτασε η Επιτροπή συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους, καθόσον, αφενός, οι δεσμεύσεις αυτές αποτελούν προϋπόθεση για την κήρυξη της συμβατότητας των επίμαχων ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά και, αφετέρου, με την προσβαλλόμενη απόφαση, επετράπη η εφαρμογή των ενισχύσεων και συγχρόνως κατέστησαν υποχρεωτικές οι δεσμεύσεις αυτές, η κατάσταση των Braesch κ.λπ. θίγεται κατ' ανάγκην από όλα τα εν λόγω στοιχεία και οι προσφεύγοντες μπορούν να υπερασπιστούν τα συμφέροντά τους μόνον ζητώντας την ακύρωση της ως άνω απόφασης στο σύνολό της.

- 64 Υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού, εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει, μετά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, ότι το κοινοποιηθέν μέτρο συνιστά «κρατική ενίσχυση», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η οποία δεν δημιουργεί αμφιβολίες ως προς το συμβατό της με την εσωτερική αγορά, εκδίδει απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων, με την οποία κηρύσσει το μέτρο αυτό συμβατό με την εσωτερική αγορά, βάσει των διατάξεων του άρθρου 107, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.
- 65 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, και ειδικότερα από τις σκέψεις 8 έως 12 και 14 αυτής, η Επιτροπή, δεδομένου ότι έκρινε με την επίδικη απόφαση, κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης, ότι το σχέδιο αναδιάρθρωσης και οι δεσμεύσεις που πρότεινε η Ιταλική Δημοκρατία μπορούσαν να αποκαταστήσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της BMPS και ότι τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων των κατόχων μετοχών και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης που προέβλεπαν περιόριζαν στο απολύτως ελάχιστο, σύμφωνα με την τραπεζική ανακοίνωση, το ποσό των ενισχύσεων που είχε κοινοποιήσει το εν λόγω κράτος μέλος, έκρινε ότι οι ενισχύσεις αυτές αποτελούσαν «κρατικές ενισχύσεις», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, οι οποίες μπορούσαν να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά για λόγους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.
- 66 Επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι, με την προσφυγή που άσκησαν πρωτοδίκως, οι Braesch κ.λπ., όπως επανειλημμένως επιβεβαίωσαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου και όπως προκύπτει από τη σκέψη 63 της παρούσας απόφασης, δεν αμφισβητούν ούτε τον χαρακτήρα των επίμαχων ενισχύσεων ως «κρατικής ενίσχυσης» ούτε τη συμβατότητά τους με την εσωτερική αγορά, αλλά υποστηρίζουν μόνον, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 28 έως 32 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι ορισμένα από τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων που κοινοποίησε η Ιταλική Δημοκρατία, τα οποία περιέχονται στο σχέδιο αναδιάρθρωσης που περιγράφεται στην επίδικη απόφαση και αποτυπώνονται στις δεσμεύσεις που περιέχονται στο παράρτημά της, δεν είναι συμβατά προς το δίκαιο της Ένωσης και ιδίως προς την οδηγία 2014/59, τον κανονισμό 806/2014, το δικαίωμα ιδιοκτησίας όπως κατοχυρώνεται από το άρθρο 17 του Χάρτη και πολλές γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.
- 67 Συναφώς, γίνεται δεκτό από τα μέρη ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 39 και 58 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και δεν αμφισβητείται από την Επιτροπή, τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων στα οποία αναφέρεται η επίδικη απόφαση προβλέπουν τη δυνατότητα ακύρωσης των συμβάσεων FRESH που συνήφθησαν μεταξύ BMPS και JPM λόγω της μετατροπής των τίτλων μειωμένης εξασφάλισης της BMPS σε ίδια κεφάλαια.

- 68 Εντούτοις, κρίνοντας στις σκέψεις 37, 40, 41 και 58 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ότι η επίπτωση αυτή στα συμφέροντα των πιστωτών μειωμένης εξασφάλισης της BMPS απορρέει από τις επίμαχες κρατικές ενισχύσεις και, ως εκ τούτου, από την επίδικη απόφαση, επειδή τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων τα οποία αφορά η απόφαση αυτή, όπως και το σχέδιο αναδιάρθρωσης και οι δεσμεύσεις που πρότειναν οι ιταλικές αρχές, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των κοινοποιηθεισών ενισχύσεων, με αποτέλεσμα τα εν λόγω μέτρα να καταστούν δεσμευτικά με την απόφαση της Επιτροπής, το Γενικό Δικαστήριο παρέβη τους κανόνες του δικαίου της Ένωσης που διέπουν την εμβέλεια της απόφασης αυτής υποπίπτοντας έτσι σε πλάνη περί το δίκαιο, εξαιτίας της οποίας η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πάσχει έλλειψη νομιμότητας.
- 69 Βεβαίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει κατ' ουσίαν ότι, σε περίπτωση που το κοινοποιηθέν μέτρο, μετά από πρόταση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, εμπεριέχει ανάληψη δεσμεύσεων από το εν λόγω κράτος, πρέπει να γίνει δεκτό, προκειμένου να εξακριβωθεί αν η έγκριση της εφαρμογής ενός τέτοιου μέτρου ενίσχυσης που χορηγήθηκε από την Επιτροπή κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης εξακολουθεί να έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις στις οποίες προβάλλεται ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν τήρησε τις δεσμεύσεις αυτές, ότι οι τελευταίες αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του εγκεκριμένου μέτρου, καθόσον έχουν ληφθεί υπόψη από την Επιτροπή στο πλαίσιο της εκτίμησης του συμβατού των επίμαχων κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά, ούτως ώστε η έγκριση αυτή να ισχύει μόνον εφόσον τηρούνται οι εν λόγω δεσμεύσεις (πρβλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2015, Iglesias Gutiérrez και Rion Bea, C-352/14 και C-353/14, EU:C:2015:691, σκέψη 28).
- 70 Ωστόσο, εξ αυτού δεν προκύπτει ότι οι δεσμεύσεις αυτές πρέπει να θεωρηθεί ότι επιβάλλονται ως τέτοιες από την Επιτροπή και ότι, επομένως, οι ενδεχόμενες βλαπτικές για τρίτους συνέπειές τους μπορούν να αποδοθούν στην απόφαση που εξέδωσε το εν λόγω θεσμικό όργανο.
- 71 Πράγματι, με την επίδικη απόφαση, η οποία εκδόθηκε κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού 2015/1589, η Επιτροπή, προκειμένου να εκτιμήσει αν υπήρχαν αμφιβολίες για το συμβατό των επίμαχων κρατικών ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά, δεν επέβαλε στην Ιταλική Δημοκρατία τα στοιχεία του σχεδίου αναδιάρθρωσης και των προταθεισών από το κράτος μέλος αυτό δεσμεύσεων, που περιελάμβαναν, μεταξύ άλλων, τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων των κατόχων μετοχών και τίτλων μειωμένης εξασφάλισης.
- 72 Συναφώς, επισημαίνεται, όπως προκύπτει ήδη από τις σκέψεις 52 έως 54 και 64 της παρούσας απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν μπορεί με μια απόφαση όπως η επίδικη να επιβάλει ή να απαγορεύσει οτιδήποτε στο οικείο κράτος μέλος, αλλά έχει μόνον το δικαίωμα να εγκρίνει, με απόφαση για τη μη διατύπωση αντιρρήσεων, το σχέδιο ενίσχυσης, όπως αυτό κοινοποιήθηκε από το εν λόγω κράτος μέλος, κηρύσσοντας την ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά. Αντιθέτως, όταν η Επιτροπή έχει αμφιβολίες ως προς το συμβατό της κοινοποιηθείσας ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά, υποχρεούται να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας η οποία προβλέπεται από το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και στην οποία αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 2015/1589.
- 73 Επομένως, διαπιστώνεται εν προκειμένω ότι, με την επίδικη απόφαση, η Επιτροπή απλώς επέτρεψε στην Ιταλική Δημοκρατία να θέσει σε εφαρμογή τις επίμαχες κρατικές ενισχύσεις, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών που προσδιορίστηκε προηγουμένως από το κράτος μέλος αυτό στο σχέδιο αναδιάρθρωσης και τις δεσμεύσεις που το

ίδιο κράτος κοινοποίησε βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, προκειμένου να αρθεί κάθε αμφιβολία ως προς το συμβατό των ενισχύσεων αυτών με την εσωτερική αγορά, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.

- 74 Επομένως, στην Ιταλική Δημοκρατία απέκειτο να επιβεβαιώσει ότι θα ήταν σε θέση να τηρήσει τις δεσμεύσεις που περιλαμβάνονταν στην έγκριση που χορηγήθηκε με την απόφαση αυτή. Προς τούτο, σε αυτήν απέκειτο ιδίως να διασφαλίσει ότι οι ως άνω δεσμεύσεις ήταν σύμφωνες με τις σχετικές διατάξεις της εθνικής της νομοθεσίας και του δικαίου της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2015, *Iglesias Gutiérrez και Rion Bea*, C-352/14 και C-353/14, EU:C:2015:691, σκέψη 29).
- 75 Ως εκ τούτου, η επίδικη απόφαση πρέπει να χαρακτηριστεί ως απόφαση που έλαβε υπόψη τις δεσμεύσεις τις οποίες ανέλαβε οικειοθελώς το οικείο κράτος μέλος κατά το στάδιο της κοινοποίησης της επίμαχης ενίσχυσης (πρβλ. απόφαση της 13ης Ιουνίου 2013, *Ryanair κατά Επιτροπής*, C-287/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:395, σκέψη 67). Ακόμη και αν υποτεθεί ότι, όπως ισχυρίζονται οι *Braesch κ.λπ.*, η Επιτροπή ώθησε τις ιταλικές αρχές να εντάξουν τις συμβάσεις *FRESH* στα προτεινόμενα μέτρα, γεγονός παραμένει ότι η ένταξη αυτή συνδέεται, εν πάση περιπτώσει, με δεσμεύσεις τις οποίες ανέλαβε η Ιταλική Δημοκρατία και δεν επέβαλε η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση.
- 76 Επομένως, ορθώς η Επιτροπή υπογράμμισε στην αίτησή της αναιρέσεως και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου ότι απόφαση με την οποία εγκρίνεται κρατική ενίσχυση ως συμβατή με την εσωτερική αγορά κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης, όπως η επίδικη απόφαση, με την οποία η Επιτροπή δεν προβάλλει αντιρρήσεις κατά της ενίσχυσης, πρέπει να διακρίνεται από την «υπό όρους απόφαση», κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 4, του κανονισμού 2015/1589, η οποία εκδίδεται μετά το πέρας της επίσημης διαδικασίας έρευνας και με την οποία η Επιτροπή συνοδεύει η ίδια την απόφασή της περί εγκρίσεως της κρατικής ενίσχυσης με όρους υπό τους οποίους η ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά καθώς και με υποχρεώσεις που της επιτρέπουν να ελέγχει την τήρηση της εν λόγω απόφασης (πρβλ. απόφαση της 13ης Ιουνίου 2013, *Ryanair κατά Επιτροπής*, C-287/12 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:395, σκέψη 67).
- 77 Ως του τούτου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων που κοινοποίησε εν προκειμένω η Ιταλική Δημοκρατία στο πλαίσιο της προκαταρκτικής διαδικασίας εξέτασης επιβλήθηκαν με την ίδια την επίδικη απόφαση, καθόσον τα ως άνω μέτρα προκύπτουν αποκλειστικά από πράξεις που εξέδωσε το εν λόγω κράτος μέλος.
- 78 Επομένως, αφενός, τίποτε δεν εμπόδιζε το εν λόγω κράτος μέλος να κοινοποιήσει σχέδιο αναδιάρθρωσης και δεσμεύσεις που περιλαμβάνουν διαφορετικά μέτρα, με τον κίνδυνο, πάντως, να υποχρεωθεί η Επιτροπή, στην περίπτωση αυτή, να κινήσει την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού 2015/1589 (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, *Kotnik κ.λπ.*, C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψεις 43 και 44).
- 79 Αφετέρου, η επίδικη απόφαση, καίτοι επιτρέπει στην Ιταλική Δημοκρατία να καταβάλει τις κοινοποιηθείσες ενισχύσεις, χωρίς ωστόσο να την υποχρεώνει προς τούτο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 20ής Μαΐου 2010, *Todaro Nunziatina & C.*, C-138/09, EU:C:2010:291, σκέψεις 52 και 53, και διάταξη της 30ής Μαΐου 2018, *Yanchev*, C-481/17, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2018:352,

σκέψεις 22 και 23), δεν συνιστά νομική βάση με επίκληση της οποίας θα μπορούσε να απαγορευθεί στην BMPS να πληρώσει τοκομερίδια στους κατόχους ομολόγων FRESH, καθόσον μια τέτοια απαγόρευση δεν πηγάζει από την απόφαση αυτή, αλλά από το ιταλικό δίκαιο.

- 80 Κατά συνέπεια, σε αντίθεση με όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων τα οποία αφορά η επίδικη απόφαση δεν επιβλήθηκαν ούτε κατέστησαν δεσμευτικά από την Επιτροπή με την απόφαση αυτή, αλλά αποτελούν αμιγώς εθνικά μέτρα τα οποία κοινοποίησε η Ιταλική Δημοκρατία, δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, με δική της ευθύνη, και τα οποία ελήφθησαν υπόψη από την Επιτροπή ως πραγματικό στοιχείο προκειμένου να εκτιμηθεί αν οι επίμαχες κρατικές ενισχύσεις μπορούσαν, ελλείψει οποιασδήποτε σχετικής αμφιβολίας, να κηρυχθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης.
- 81 Ως εκ τούτου, η ακύρωση των συμβάσεων FRESH, η οποία, κατά τους Braesch κ.λπ., μπορεί να προξενήσει σημαντική οικονομική ζημία εις βάρος τους ως κατόχων ομολόγων FRESH, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως δεσμευτικό αποτέλεσμα της επίδικης απόφασης, καθόσον δεν απορρέει από την εφαρμογή των επίμαχων ενισχύσεων, αυτών καθεαυτές. Αντιθέτως, απορρέει από μέτρα συνδεδεμένα μεν στην πράξη, αλλά νομικώς διακριτά, τα οποία έλαβε το κράτος μέλος που κοινοποίησε τις ενισχύσεις στην Επιτροπή. Το γεγονός ότι τα μέτρα αυτά θεσπίστηκαν, μεταξύ άλλων, από το εν λόγω κράτος μέλος με σκοπό να επιτευχθεί η έκδοση απόφασης της Επιτροπής που θα ενέκρινε τις εν λόγω ενισχύσεις και ότι αποτελούν αντικείμενο δεσμεύσεων που ελήφθησαν υπόψη στην απόφαση αυτή της Επιτροπής δεν ασκεί συναφώς επιρροή.
- 82 Το συμπέρασμα αυτό δεν μπορεί να αμφισβητηθεί από τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι Braesch κ.λπ. προς στήριξη της προσφυγής τους.
- 83 Πρώτον, όσον αφορά την επιχειρηματολογία τους με την οποία προβάλλονται οι συνέπειες που απορρέουν από την παράβαση των μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων στα οποία αναφέρεται η επίδικη απόφαση, είναι ακριβές ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 69 της παρούσας απόφασης, η έγκριση της εφαρμογής των επίμαχων κρατικών ενισχύσεων την οποία χορήγησε η Επιτροπή με την επίδικη απόφαση ισχύει μόνον εφόσον τηρούνται όλα τα στοιχεία που έλαβε υπόψη το εν λόγω θεσμικό όργανο στην ως άνω απόφασή του προκειμένου να εκτιμήσει το συμβατό των ενισχύσεων με την εσωτερική αγορά.
- 84 Επομένως, η μη τήρηση εκ μέρους της BMPS οποιασδήποτε από τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Ιταλική Δημοκρατία όσον αφορά τον καταμερισμό των επιβαρύνσεων, όπως η πληρωμή τοκομεριδίων σε κατόχους χρηματοπιστωτικών μέσων που εμπίπτουν στις δεσμεύσεις αυτές, θα οδηγούσε σε καταχρηστική εφαρμογή των επίμαχων ενισχύσεων, κατά την έννοια του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, στοιχείο ζ', του κανονισμού 2015/1589. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, οι ενισχύσεις αυτές θα χρησιμοποιούνταν από τον δικαιούχο κατά παράβαση απόφασης που ελήφθη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 4, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού, υπό την έννοια του εν λόγω άρθρου 1, στοιχείο ζ', καθόσον ο δικαιούχος θα έθετε έτσι σε εφαρμογή ενισχύσεις διαφορετικές από εκείνες που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή με την επίδικη απόφαση (πρβλ. απόφαση της 7ης Απριλίου 2022, Autonome Provinz Bozen, C-102/21 και C-103/21, EU:C:2022:272, σκέψη 38).
- 85 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα μπορούσε, σύμφωνα με το άρθρο 20 του κανονισμού 2015/1589, να κινήσει ως προς τις ενισχύσεις αυτές την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, στην οποία αναφέρεται το άρθρο 4, παράγραφος 4, του κανονισμού, προκειμένου να επιβάλει στην Ιταλική Δημοκρατία την κατάργηση ή την τροποποίηση των

ενισχύσεων που εφαρμόστηκαν καταχρηστικώς, καθώς και να διατάξει, ενδεχομένως, την ανάκτηση των παρανόμως χορηγηθέντων ποσών ενίσχυσης, βάσει του άρθρου 16, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται *mutatis mutandis* στη διαδικασία αυτή σύμφωνα με το άρθρο 20 του ίδιου κανονισμού.

- 86 Εξάλλου, ενισχύσεις οι οποίες θα ετίθεντο σε εφαρμογή χωρίς να αντιστοιχούν σε εκείνες που κοινοποιήθηκαν και εγκρίθηκαν από την Επιτροπή με την επίδικη απόφαση θα μπορούσαν επίσης να θεωρηθούν ως «νέες ενισχύσεις», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2015/1589, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, στοιχείο β', του κανονισμού, οι οποίες, καθόσον χορηγήθηκαν κατά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, τελευταία περίοδος, ΣΛΕΕ, θα συνιστούσαν «παράνομες ενισχύσεις», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο στ', του κανονισμού, με αποτέλεσμα τα εθνικά δικαστήρια να μπορούν επίσης να διατάξουν την ανάκτησή τους (βλ. κατ' αναλογία απόφαση της 5ης Μαρτίου 2019, *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, σκέψεις 87 έως 89).
- 87 Εντούτοις, το ότι η Ιταλική Δημοκρατία θα μπορούσε, με τον τρόπο αυτό, να υποχρεωθεί να ανακτήσει τις επίμαχες ενισχύσεις δεν οφείλεται στο ότι τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων που περιλαμβάνονται στο παράρτημα της επίδικης απόφασης επιβλήθηκαν με την απόφαση αυτή, δεδομένου ότι, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 72 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή δεν διαθέτει τέτοια εξουσία στο πλαίσιο του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης, αλλά, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 84 και 86 της παρούσας απόφασης, οφείλεται στο ότι οι εν λόγω ενισχύσεις δεν θα αντιστοιχούσαν πλέον στα μέτρα που κοινοποίησε το εν λόγω κράτος μέλος βάσει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και δεν θα καλύπτονταν, επομένως, πλέον από την έγκριση που χορήγησε για την εφαρμογή τους η Επιτροπή με την εν λόγω απόφαση, δυνάμει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ.
- 88 Δεύτερον, όσον αφορά τη σχετική με την τραπεζική ανακοίνωση επιχειρηματολογία των Braesch κ.λπ., με την οποία υποστηρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι η ανακοίνωση αυτή εξαρτά τη συμβατότητα με την εσωτερική αγορά κάθε ενίσχυσης που χορηγείται στις τράπεζες στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης από τη λήψη μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων, διαπιστώνεται ότι, όπως ορθώς επισήμαναν οι Braesch κ.λπ. και όπως προκύπτει από τη σκέψη 12 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή εξέτασε πράγματι, στις αιτιολογικές σκέψεις 101 έως 110 της επίδικης απόφασης, αν οι επίμαχες ενισχύσεις ήταν σύμφωνες με τις διατάξεις της τραπεζικής ανακοίνωσης, και τούτο προκειμένου να διασφαλίσει ότι το ποσό των ενισχύσεων θα περιοριζόταν στο ελάχιστο απαραίτητο, να μειώσει τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά και να αντιμετωπίσει τον ηθικό κίνδυνο, μεριμνώντας ώστε οι μέτοχοι και οι πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης της BMPS να συνεισφέρουν καταλλήλως και σύμφωνα με τις παραγράφους 40 έως 46 της εν λόγω ανακοίνωσης στα έξοδα αναδιάρθρωσης με τον ενδεδειγμένο καταμερισμό των επιβαρύνσεων.
- 89 Εξάλλου, δεδομένου ότι η Ιταλική Δημοκρατία κοινοποίησε, εν προκειμένω, μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων προκειμένου να της επιτραπεί από την Επιτροπή να χορηγήσει τις επίμαχες ενισχύσεις, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να προβεί στη σχετική εξέταση.
- 90 Πράγματι, η Επιτροπή, θεσπίζοντας κανόνες συμπεριφοράς, όπως οι περιεχόμενοι στην τραπεζική ανακοίνωση, προκειμένου να θέσει τα κριτήρια βάσει των οποίων προτίθεται να εκτιμά το συμβατό των ενισχύσεων που σχεδιάζουν τα κράτη μέλη με την εσωτερική αγορά, και αναγγέλλοντας με τη δημοσίευσή τους ότι θα τους εφαρμόζει εφεξής στις περιπτώσεις που αφορούν οι κανόνες αυτοί, αυτοπεριορίζεται κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που της παρέχει συναφώς το άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, και δεν μπορεί, καταρχήν, να

αποκλίνει από τους εν λόγω κανόνες, ειδικά ενδέχεται να ακυρωθούν οι πράξεις της λόγω παραβίασης γενικών αρχών του δικαίου, όπως είναι η ίση μεταχείριση ή η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψεις 39 και 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

- 91 Εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι, όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, το να προβλέπει μια κρατική ενίσχυση μέτρο καταμερισμού των επιβαρύνσεων το οποίο πληροί τα κριτήρια που θέτει η τραπεζική ανακοίνωση, ιδίως στην παράγραφο της 44, συνιστά προϋπόθεση, καταρχήν, επαρκή προκειμένου η Επιτροπή να κηρύξει την ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά, αλλά μη απολύτως αναγκαία για τον σκοπό αυτόν (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 99).
- 92 Ειδικότερα, με τη θέσπιση των κανόνων συμπεριφοράς που περιέχονται στην τραπεζική ανακοίνωση, η Επιτροπή αυτοπεριορίστηκε μόνον όσον αφορά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει, υπό την έννοια ότι, αν ένα κράτος μέλος της κοινοποιήσει σχέδιο κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα προς τους κανόνες αυτούς, το εν λόγω θεσμικό όργανο οφείλει, καταρχήν, να εγκρίνει το σχέδιο αυτό. Εντούτοις, τα κράτη μέλη διατηρούν τη δυνατότητα να κοινοποιούν στην Επιτροπή σχέδια κρατικών ενισχύσεων τα οποία δεν πληρούν τα κριτήρια που προβλέπει η εν λόγω ανακοίνωση και, όπως προκύπτει από την παράγραφο 45 αυτής, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει τέτοια σχέδια εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 43).
- 93 Πράγματι, η Επιτροπή δεν μπορεί, θεσπίζοντας κανόνες συμπεριφοράς, να παραιτηθεί από την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που της παρέχει το άρθρο 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, η έκδοση ανακοίνωσης όπως η τραπεζική ανακοίνωση δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της να εξετάζει τις εξαιρετικές ειδικές περιστάσεις τις οποίες επικαλείται ένα κράτος μέλος σε συγκεκριμένη περίπτωση, προκειμένου να ζητήσει την απευθείας εφαρμογή της διάταξης αυτής, και να αιτιολογεί την απόρριψη του σχετικού αιτήματος (απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 94 Κατά συνέπεια, η τραπεζική ανακοίνωση δεν μπορεί να δημιουργήσει αυτοτελείς υποχρεώσεις σε βάρος των κρατών μελών, αλλά περιορίζεται στη θέσπιση προϋποθέσεων οι οποίες αποσκοπούν στη διασφάλιση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των χορηγουμένων στις τράπεζες, στο πλαίσιο της χρηματοπιστωτικής κρίσης, κρατικών ενισχύσεων και τις οποίες οφείλει να λαμβάνει υπόψη η Επιτροπή κατά την άσκηση της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει δυνάμει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ. Επομένως, η τραπεζική ανακοίνωση δεν είναι δεσμευτική για τα κράτη μέλη και, ειδικότερα, δεν μπορεί να τα υποχρεώσει να λάβουν μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψεις 44, 45 και 70).
- 95 Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να επιβάλουν στις προβληματικές τράπεζες, πριν τη χορήγηση οποιασδήποτε κρατικής ενίσχυσης, να μετατρέψουν τους τίτλους μειωμένης εξασφάλισης σε ίδια κεφάλαια ή να προβούν σε μείωση της αξίας των τίτλων αυτών, ούτε να ενεργήσουν ώστε οι τίτλοι αυτοί να διατεθούν στο σύνολό τους για την απορρόφηση των ζημιών. Σε μια τέτοια περίπτωση, πάντως, δεν θα μπορεί να θεωρηθεί ότι η σχεδιαζόμενη κρατική ενίσχυση περιορίστηκε στο απολύτως απαραίτητο, όπως απαιτεί η παράγραφος 15 της τραπεζικής ανακοίνωσης, και έτσι το κράτος μέλος, όπως και οι τράπεζες που λαμβάνουν τις εν

λόγω ενισχύσεις, διατρέχουν τον κίνδυνο να τους αντιταχθεί απόφαση της Επιτροπής περί κηρύξεως των εν λόγω ενισχύσεων μη συμβατών με την εσωτερική αγορά (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Kotnik κ.λπ., C-526/14, EU:C:2016:570, σκέψη 100).

- 96 Τρίτον, όσον αφορά την επιχειρηματολογία των Braesch κ.λπ. κατά την οποία η Επιτροπή υποχρεούται να ελέγχει τη συμφωνία όλων των κοινοποιηθέντων από την Ιταλική Δημοκρατία μέτρων προς το δίκαιο της Ένωσης, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η διαδικασία του άρθρου 108 ΣΛΕΕ ουδέποτε πρέπει να καταλήγει σε αποτέλεσμα αντίθετο προς τις ειδικές διατάξεις της Συνθήκης (αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 1993, Matra κατά Επιτροπής, C-225/91, EU:C:1993:239, σκέψη 41, της 19ης Σεπτεμβρίου 2000, Γερμανία κατά Επιτροπής, C-156/98, EU:C:2000:467, σκέψη 78, και της 15ης Απριλίου 2008, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, σκέψη 50). Επομένως, ενίσχυση η οποία, αυτή καθεαυτήν ή λόγω ορισμένων λεπτομερειών χορήγησής της, παραβιάζει διατάξεις ή γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης δεν μπορεί να κριθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά (αποφάσεις της 15ης Απριλίου 2008, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, σκέψη 50, και της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής, C-594/18 P, EU:C:2020:742, σκέψη 44).
- 97 Πράγματι, όταν οι λεπτομέρειες χορήγησης μιας ενίσχυσης συνδέονται τόσο άρρηκτα με το αντικείμενο της ενίσχυσης ώστε να μην μπορούν να εκτιμηθούν χωριστά, το αποτέλεσμά τους επί του συμβατού ή μη της ενίσχυσης στο σύνολό της πρέπει κατ' ανάγκην να εκτιμάται με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 108 ΣΛΕΕ (πρβλ. αποφάσεις της 22ας Μαρτίου 1977, Iannelli & Volpi, 74/76, EU:C:1977:51, σκέψη 14, και της 15ης Ιουνίου 1993, Matra κατά Επιτροπής, C-225/91, EU:C:1993:239, σκέψη 41).
- 98 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι κρατική ενίσχυση υπέρ οικονομικής δραστηριότητας του τομέα της πυρηνικής ενέργειας, από την εξέταση της οποίας θα μπορούσε να αποδειχθεί ότι η ενίσχυση παραβιάζει κανόνες του δικαίου της Ένωσης σχετικά με το περιβάλλον, δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβατή με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογήν του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2020, Αυστρία κατά Επιτροπής, C-594/18 P, EU:C:2020:742, σκέψη 45). Ειδικότερα, η οικονομική δραστηριότητα που βρίσκεται στο επίκεντρο του χρηματοδοτούμενου με ενίσχυση έργου συνδέεται άρρηκτα με το αντικείμενο της ενίσχυσης, οπότε, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή, η Επιτροπή όφειλε να βεβαιωθεί ότι το σχέδιο χρηματοδότησης του επίμαχου πυρηνικού σταθμού δεν παραβίαζε τους εν λόγω κανόνες του δικαίου της Ένωσης.
- 99 Ομοίως, υπό περιστάσεις στις οποίες, κατ' ουσίαν, ένα κράτος μέλος είχε τροποποιήσει τις προϋποθέσεις που προσδιορίζουν την ταυτότητα των προσώπων τα οποία μπορούν να υπαχθούν σε προϋφιστάμενο καθεστώς ενισχύσεων, γεγονός που φερόταν να έχει ως συνέπεια την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης έναντι ορισμένων επιχειρηματιών, το Δικαστήριο απέρριψε επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο μια τέτοια παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης που απορρέει από την εν λόγω τροποποίηση του καθεστώτος ενισχύσεων δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να καταστήσει παράνομη την απόφαση της Επιτροπής με την οποία εγκρίθηκε το καθεστώς αυτό, όπως τροποποιήθηκε (απόφαση της 15ης Απριλίου 2008, C-390/06, Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, σκέψεις 49 έως 52). Πράγματι, τέτοιες λεπτομέρειες, οι οποίες καθορίζουν τις προϋποθέσεις επιλεξιμότητας για την υπαγωγή σε καθεστώς ενισχύσεων, είναι επίσης άρρηκτα συνδεδεμένες με την ενίσχυση καθεαυτήν και, συνεπώς, εμπίπτουν στα στοιχεία τα οποία η Επιτροπή καλείται να εξετάσει και, ενδεχομένως, να εγκρίνει, με αποτέλεσμα, αν οι λεπτομέρειες αυτές καταλήγουν σε παραβίαση γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης, η απόφαση της Επιτροπής που εγκρίνει το καθεστώς αυτό να είναι κατ' ανάγκην επίσης παράνομη.

- 100 Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορούσε εν προκειμένω να κηρύξει τις κρατικές ενισχύσεις που κοινοποίησε η Ιταλική Δημοκρατία συμβατές με την εσωτερική αγορά, δυνάμει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, χωρίς προηγουμένως να έχει βεβαιωθεί ότι οι εν λόγω ενισχύσεις, καθώς και η ανακεφαλαιοποίηση της BMPS για τη χρηματοδότηση της οποίας αυτές προορίζονταν, δεν παραβιάζουν, κατά τα λοιπά, άλλες σχετικές διατάξεις ή γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.
- 101 Επομένως, δεν αμφισβητείται ότι, με την επίδικη απόφαση, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές της σκέψεις 120 έως 136, η Επιτροπή εξακρίβωσε ότι οι επίμαχες κρατικές ενισχύσεις ήταν σύμφωνες με την οδηγία 2014/59 και κατέληξε στο συμπέρασμα, στην αιτιολογική σκέψη 137 αυτής, ότι οι εν λόγω ενισχύσεις πληρούσαν τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 32, παράγραφος 4, στοιχείο δ', της οδηγίας, στις οποίες περιλαμβάνεται η έγκρισή τους βάσει των άρθρων 107 και 108 ΣΛΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι μορφές έκτακτης δημόσιας χρηματοπιστωτικής στήριξης σε τραπεζικό ίδρυμα ή σε επιχείρηση επενδύσεων, όπως προβλέπονται από το εν λόγω άρθρο 32, παράγραφος 4, στοιχείο δ', οι οποίες έχουν ως σκοπό να αποτρέψουν ή να αντιμετωπίσουν σοβαρή διαταραχή της οικονομίας κράτους μέλους και να διασφαλίσουν τη δημοσιοοικονομική σταθερότητα, δεν θα οδηγήσουν σε διαδικασία εξυγίανσης.
- 102 Στο πλαίσιο της ανάλυσης αυτής, η Επιτροπή εξακρίβωσε, μεταξύ άλλων, στην αιτιολογική σκέψη 132 της επίδικης απόφασης, αλλά και στις αιτιολογικές σκέψεις 101 έως 110 αυτής, ότι τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων που προέβλεπε το σχέδιο αναδιάρθρωσης ήταν πρόσφορα για να περιοριστεί το ποσό της χορηγηθείσας ενίσχυσης στο απολύτως απαραίτητο για την επίτευξη του σκοπού της ανακεφαλαιοποίησης της BMPS.
- 103 Αντιθέτως, η Επιτροπή δεν όφειλε να εξακριβώσει αν αυτός ο καταμερισμός των επιβαρύνσεων τον οποίον αποφάσισε η Ιταλική Δημοκρατία προσέβαλλε ο ίδιος τα δικαιώματα που οι Braesch κ.λπ. ισχυρίζονται ότι αντλούσαν από το δίκαιο της Ένωσης ή από το εθνικό δίκαιο. Πράγματι, μια τέτοια παράβαση, ακόμη και αν θεωρούνταν αποδεδειγμένη, δεν θα απέρρεε από την ενίσχυση καθεαυτήν, από το αντικείμενό της ή από τις άρρηκτα συνδεδεμένες με αυτήν λεπτομέρειες εφαρμογής, αλλά, όπως προκύπτει από τη σκέψη 81 της παρούσας απόφασης, από τα μέτρα που έλαβε το εν λόγω κράτος μέλος προκειμένου να εξασφαλίσει απόφαση της Επιτροπής που να εγκρίνει την εν λόγω ενίσχυση κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης.
- 104 Υπό τις συνθήκες αυτές, αν ένας τρίτος θεωρεί ότι θίγεται από μέτρα που έλαβαν οι αρχές κράτους μέλους στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης μιας επιχείρησης, το γεγονός ότι τα μέτρα αυτά εντάσσονται στο πλαίσιο σχεδίου αναδιάρθρωσης που απαιτεί την καταβολή κρατικών ενισχύσεων και ότι, συνεπώς, το εν λόγω κράτος μέλος κοινοποιεί τις ενισχύσεις αυτές στην Επιτροπή προκειμένου να ζητήσει την έγκρισή τους κατά το πέρας του προκαταρκτικού σταδίου εξέτασης δεν προσδίδει στον τρίτο αυτόν την ιδιότητα του «ενδιαφερόμενου μέρους», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589, στο πλαίσιο της διαδικασίας που διεξάγει η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 108 ΣΛΕΕ. Σε μια τέτοια περίπτωση, αν ο εν λόγω τρίτος θεωρεί ότι με τη λήψη τέτοιων μέτρων το κράτος μέλος παρέβη το δίκαιο της Ένωσης, οφείλει να αμφισβητήσει τη νομιμότητα των μέτρων αυτών ενώπιον του εθνικού δικαστή, ο οποίος είναι ο μόνος αρμόδιος συναφώς, ο δε εθνικός δικαστής έχει τη δυνατότητα, και την υποχρέωση αν αποφαίνεται σε τελευταίο βαθμό, να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, προκειμένου να υποβάλει, αν συντρέχει λόγος, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία ή το κύρος των σχετικών διατάξεων του δικαίου της Ένωσης.

- 105 Εν προκειμένω, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 66 της παρούσας απόφασης, οι Braesch κ.λπ. δεν ισχυρίζονται ότι θίγονται από τις επίμαχες ενισχύσεις, ως προς τις οποίες εξάλλου δεν αμφισβητούν ούτε ότι συνιστούν «κρατικές ενισχύσεις», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ούτε ότι είναι συμβατές με την εσωτερική αγορά, βάσει του άρθρου 107, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΛΕΕ, αλλά ισχυρίζονται ότι υφίστανται τις επιπτώσεις των μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων στα οποία αναφέρεται η επίδικη απόφαση και των οποίων το συμβατό με το δίκαιο της Ένωσης, που αποτέλεσε το αντικείμενο των λόγων ακυρώσεως που προέβαλαν σε πρώτο βαθμό με την προσφυγή τους, εγείρει, κατά τους ίδιους, σοβαρές αμφιβολίες οι οποίες έπρεπε να οδηγήσουν την Επιτροπή να κινήσει επίσημη διαδικασία έρευνας.
- 106 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 69 έως 80 της παρούσας απόφασης, τα εν λόγω μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων είναι αμιγώς εθνικά μέτρα τα οποία κοινοποιήθηκαν από την Ιταλική Δημοκρατία με δική της ευθύνη, χωρίς συνεπώς να επιβληθούν από την Επιτροπή, και, επομένως, είναι νομικώς διακριτά από τις επίμαχες ενισχύσεις, καθόσον το εν λόγω θεσμικό όργανο τα έλαβε υπόψη μόνον ως πραγματικό στοιχείο προκειμένου να εκδώσει την επίδικη απόφαση. Επομένως, όπως προκύπτει από τη σκέψη 104 της παρούσας απόφασης, απόκειται αποκλειστικώς στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια να ελέγξουν τη νομιμότητα των εν λόγω μέτρων υπό το πρίσμα του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου και του δικαίου της Ένωσης.
- 107 Υπογραμμίζεται συναφώς ότι η απόφαση με την οποία εθνικό δικαστήριο επιληφθέν του ζητήματος της νομιμότητας των επίμαχων μέτρων καταμερισμού των επιβαρύνσεων θα τα ακύρωνε εν όλω ή εν μέρει λόγω έλλειψης νομιμότητας δεν θα αντέβαινε στην επίδικη απόφαση, δεδομένου ότι η τελευταία δεν επιβάλλει τα μέτρα αυτά και δεν εξέτασε αν είναι συμβατά με το δίκαιο της Ένωσης.
- 108 Σε περίπτωση που το εν λόγω δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα, υπό το πρίσμα της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης στην οποία θα προβεί το Δικαστήριο κατόπιν ενδεχόμενης προδικαστικής παραπομπής βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ότι τα επίμαχα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων είναι εν όλω ή εν μέρει παράνομα, απόκειται στην Ιταλική Δημοκρατία, αν η παρανομία αυτή δεν της επιτρέπει πλέον να τηρήσει το σύνολο των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει έναντι της Επιτροπής, εφαρμόζοντας τις κοινοποιηθείσες ενισχύσεις σύμφωνα με την έγκριση που χορηγήθηκε με την επίδικη απόφαση, να κοινοποιήσει νέα μέτρα δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, ειδάλλως θα υποχρεωθεί, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 84 έως 86 της παρούσας απόφασης, να ανακτήσει τις ήδη καταβληθείσες δυνάμει της επίδικης απόφασης ενισχύσεις.
- 109 Από τα παραπάνω προκύπτει, αφενός, ότι οι Braesch κ.λπ., σε αντίθεση με όσα υποστήριξαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, ουδόλως στερούνται του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προσφυγής το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47, πρώτο εδάφιο, του Χάρτη και, αφετέρου, ότι το Γενικό Δικαστήριο έσφαλε κρίνοντας, στη σκέψη 40 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι οι Braesch κ.λπ. δεν μπορούσαν να υπερασπίσουν τα συμφέροντά τους παρά μόνον ζητώντας την ακύρωση της επίδικης απόφασης ενώπιον του δικαστή της Ένωσης.
- 110 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ενέχει πλάνη περί το δίκαιο καθόσον το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 37, 40, 41 και 58 της απόφασης αυτής, ότι οι Braesch κ.λπ. πρέπει να χαρακτηριστούν «ενδιαφερόμενα μέρη», κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο η', του κανονισμού 2015/1589.

- 111 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτός ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως που προέβαλε η Επιτροπή με την αίτησή της αναιρέσεως.
- 112 Κατά συνέπεια, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί.

Επί της προσφυγής ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

- 113 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίοδος, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Δικαστήριο δύναται, σε περίπτωση αναιρέσεως της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση.
- 114 Τούτο ισχύει, εν προκειμένω, όσον αφορά την ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή κατά τη διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, καθόσον το εν λόγω θεσμικό όργανο προσάπτει στους Braesch κ.λπ. έλλειψη ενεργητικής νομιμοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, για να ζητήσουν την ακύρωση της επίδικης απόφασης.
- 115 Διαπιστώνεται εκ προοιμίου ότι, όπως ορθώς υποστηρίζει η Επιτροπή με την ως άνω ένσταση, η επίδικη απόφαση που απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία δεν συνιστά κανονιστική πράξη κατά το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, δεύτερο σκέλος της περιόδου, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι δεν αποτελεί πράξη γενικής ισχύος (απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, *Mory* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 92 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 116 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει απλώς να εξεταστεί, σύμφωνα με τη νομολογία που υπενθυμίζεται στη σκέψη 50 της παρούσας απόφασης, αν, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή με την ένσταση απαραδέκτου, πρέπει να θεωρηθεί ότι η απόφαση αυτή δεν αφορά άμεσα και ατομικά τους Braesch κ.λπ., κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, πρώτο σκέλος της περιόδου, ΣΛΕΕ.
- 117 Πρώτον, καθόσον οι Braesch κ.λπ. αποσκοπούν, με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, στη διαφύλαξη των διαδικαστικών δικαιωμάτων που ισχυρίζονται ότι αντλούν από το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και από το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2015/1589, επισημαίνεται ότι, για τους λόγους που εκτίθενται στις σκέψεις 64 έως 110 της παρούσας απόφασης, δεν έχουν την ιδιότητα των «ενδιαφερομένων» και των «ενδιαφερόμενων μερών», κατά την έννοια, αντιστοίχως, του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και του άρθρου 1, στοιχείο η', του ως άνω κανονισμού, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να θεωρηθεί προς τον σκοπό αυτόν ότι τους αφορά άμεσα και ατομικά η εν λόγω απόφαση, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, πρώτο σκέλος της περιόδου, ΣΛΕΕ.
- 118 Επομένως, οι Braesch κ.λπ. δεν νομιμοποιούνται ενεργητικώς, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να ασκήσουν προσφυγή προκειμένου να διασφαλίσουν διαδικαστικά δικαιώματα που ισχυρίζονται ότι αντλούν από το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και από το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2015/1589.
- 119 Δεύτερον, καθόσον οι Braesch κ.λπ. αμφισβητούν με τους τέσσερις πρώτους λόγους ακυρώσεως το βάσιμο της επίδικης απόφασης, υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση της 15ης Ιουλίου 1963, *Plaumann* κατά Επιτροπής (25/62, EU:C:1963:17), στην οποία παραπέμπουν οι σκέψεις 51 και 54 της παρούσας απόφασης, οι εν λόγω διάδικοι θα μπορούσαν, σε μια τέτοια περίπτωση, να ισχυριστούν ότι η εν λόγω απόφαση τους αφορά

ατομικά, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, πρώτο σκέλος της περιόδου, ΣΛΕΕ, μόνον εάν η εν λόγω απόφαση τους έθιγε λόγω ορισμένων ξεχωριστών ιδιοτήτων ή μιας πραγματικής κατάστασης που τους χαρακτηρίζει σε σχέση με κάθε άλλο πρόσωπο και έτσι τους εξατομίκευε κατά τρόπο ανάλογο προς αυτόν του αποδέκτη μιας τέτοιας απόφασης, όπως θα ίσχυε, ιδίως, εάν η θέση τους στην αγορά θιγόταν ουσιωδώς από την ενίσχυση που αποτελεί το αντικείμενο της επίδικης απόφασης.

- 120 Εν προκειμένω, ωστόσο, δεν αμφισβητείται ότι οι Braesch κ.λπ. δεν υποστηρίζουν ότι η επίδικη απόφαση έχει οποιεσδήποτε συνέπειες για την ανταγωνιστική τους θέση στην αγορά, αλλά, κατ' ουσίαν, υποστηρίζουν απλώς, αφενός, ότι απηύθυναν στην Επιτροπή επιστολή με την οποία εξέφρασαν τις ανησυχίες τους ως προς τις αρνητικές συνέπειες της απόφασης αυτής επί της καταστάσεώς τους και, αφετέρου, ότι η εν λόγω απόφαση αναφέρεται, όταν περιγράφει στην αιτιολογική σκέψη 32 και στην υποσημείωση 35 της ίδιας αιτιολογικής σκέψης τα προβλεπόμενα από το σχέδιο αναδιάρθρωσης μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων που αφορούν τους πιστωτές μειωμένης εξασφάλισης της BMPS, στη σύμβαση επικαρπίας επί των μέσων FRESH, όπως αυτή μνημονεύεται στη σκέψη 2 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.
- 121 Οι περιστάσεις αυτές, όμως, ουδόλως αποδεικνύουν ότι οι Braesch κ.λπ. βρίσκονται σε πραγματική κατάσταση η οποία τους εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς εκείνον του αποδέκτη, καθόσον θίγονται από τα μέτρα καταμερισμού των επιβαρύνσεων στα οποία αναφέρεται η επίδικη απόφαση υπό την ιδιότητά τους ως κατόχων χρηματοπιστωτικών μέσων κατά τον ίδιο τρόπο με όλους τους λοιπούς κατόχους μέσων που θίγονται από τα ίδια μέτρα. Αντιθέτως δε προς όσα υποστήριξαν οι Braesch κ.λπ., ιδίως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν ασκεί συναφώς επιρροή το γεγονός ότι η πράξη νομοθετικού περιεχομένου 237/2016 δεν αναφέρεται ρητώς στα μέσα FRESH όπως αναφέρεται στα άλλα αυτά χρηματοπιστωτικά μέσα.
- 122 Εξάλλου, υπογραμμίζεται ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, το γεγονός και μόνον, ακόμη και αν υποτεθεί αποδεδειγμένο, ότι οι Braesch κ.λπ. διαδραμάτισαν ενεργό ρόλο στο προκαταρκτικό στάδιο εξέτασης που διεξήγαγε η Επιτροπή δεν αρκεί για να γίνει δεκτό ότι η επίδικη απόφαση τους αφορά ατομικά, καθόσον δεν αποδείχθηκε ότι η θέση τους στην αγορά εθίγη ουσιωδώς από την ενίσχυση που αποτελεί το αντικείμενο της απόφασης αυτής (πρβλ. απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής, C-453/19 P, EU:C:2021:608, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 123 Επομένως, η επίδικη απόφαση δεν αφορά ατομικά τους Braesch κ.λπ., κατά την έννοια της νομολογίας που υπενθυμίζεται στις σκέψεις 51 και 54 της παρούσας απόφασης.
- 124 Λαμβανομένου υπόψη του σωρευτικού χαρακτήρα των προϋποθέσεων που προβλέπονται από το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, πρώτο σκέλος της περιόδου, ΣΛΕΕ, σύμφωνα με τις οποίες η πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση πρέπει να αφορά τόσο άμεσα όσο και ατομικά τον προσφεύγοντα, η μη συνδρομή μιας από αυτές στο πρόσωπο του προσφεύγοντος έχει ως συνέπεια το απαράδεκτο της προσφυγής ακυρώσεως που αυτός ασκεί κατά της εν λόγω πράξης (πρβλ. αποφάσεις της 3ης Οκτωβρίου 2013, Inuit Tapiriit Kanatami κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625, σκέψη 76, και της 4ης Δεκεμβρίου 2019, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo κατά Επιτροπής, C-342/18 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2019:1043, σκέψη 37).
- 125 Επομένως, οι Braesch κ.λπ. δεν νομιμοποιούνται ενεργητικώς να αμφισβητήσουν το βάσιμο της επίδικης απόφασης.

- 126 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτή η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε πρωτοδίκως η Επιτροπή καθόσον το εν λόγω θεσμικό όργανο προσάπτει στους Braesch κ.λπ. έλλειψη ενεργητικής νομιμοποίησης, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, για να ζητήσουν την ακύρωση της επίδικης απόφασης.
- 127 Επομένως, η πρωτοδίκως ασκηθείσα προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 128 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αυτό αποφαινεται επί των εξόδων.
- 129 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ανωτέρω Κανονισμού, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 130 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι οι Braesch κ.λπ. ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφασίζει:

- 1) **Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 24ης Φεβρουαρίου 2021, Braesch κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-161/18, EU:T:2021:102).**
- 2) **Απορρίπτει ως απαράδεκτη την προσφυγή που άσκησαν πρωτοδίκως οι Anthony Braesch, Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP και Bybrook Capital Badminton Fund LP, με αίτημα την ακύρωση της απόφασης C(2017) 4690 final της Επιτροπής, της 4ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.47677 (2017/N) – Ιταλία, νέα ενίσχυση και τροποποιημένο σχέδιο αναδιάρθρωσης της Banca Monte dei Paschi di Siena.**
- 3) **Οι Anthony Braesch, Trinity Investments DAC, Bybrook Capital Master Fund LP, Bybrook Capital Hazelton Master Fund LP και Bybrook Capital Badminton Fund LP φέρουν, εκτός από τα δικαστικά τους έξοδα, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή τόσο κατά τη διαδικασία σε πρώτο βαθμό όσο και κατά την αναιρετική διαδικασία.**

(υπογραφές)